

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Mzdové ústřednictví daní a personalistika**

**Penzijní příspěvková schéma a jeho dopady na ústřednictví daní
a státní rozpočet**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Jana KRNOVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: Prof. Ing. Václav VYBÍHAL, CSc.

Znojmo, 2012

Prohlášení

Prohláuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Penzijní příspěvek a jeho dopady na ústavní a státní rozpočet“ vypracovala samostatně pod vedením Prof. Ing. Václava Vybíhala, CSc. a veškerou použitou literaturu a další prameny jsem řádně označila a uvedla v seznamu použité literatury a odborných zdrojů.

Ve Znojmě 20. 4. 2012

í í í í í í í í í í í í ..

vlastnoruční podpis

Podkování

Ráda bych vyjádřila podkování vedoucímu bakalářské práce, Prof. Ing. Václavu Vybíhalovi, CSc., za jeho odbornou pomoc a cenné rady při vypracování bakalářské práce.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Jana KRNÁČOVÁ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Mzdové účetnictví, daně a personalistika
Název	Penzijní připojištění a jeho dopady na účastníky a státní rozpočet
Název (v angličtině)	Supplementary pension insurance and its impact on its participants and state budget

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Cílem práce je identifikovat výhody a nevýhody penzijního připojištění se státním příspěvkem ze strany státu a účastníků tohoto spoření, kvantifikovat dopady penzijního připojištění na účastníky při různých variantách plateb a dopady na výdajovou stránku státního rozpočtu.

Postup práce:

1. V úvodu bakalářské práce charakterizovat mechanismus fungování, důvody existence a podmínky související s výplatou dávek penzijního připojištění.
2. Teoretické aspekty fungování penzijního připojištění, role státu včetně dopadu na státní rozpočet.
3. Kvantifikace dopadu na účastníky penzijního připojištění z hlediska státního příspěvku, daňových výhod a zaměstnaneckých benefitů.
4. Efekty vyplývající z jednotlivých variant plateb účastníků penzijního připojištění.

Metody: V práci bude využito vědeckých metod zkoumání, především metod deskripce, komparace, analýzy, syntézy a rešerše.

Rozsah práce: 40 – 55

Seznam odborné literatury:

1. KREBS, Vojtěch, a kol. *Sociální politika*. 4. vyd. Praha: ASPI, 2007. 504 s. ISBN 978-80-7357-276-1.
2. POLOUČEK, Stanislav, a kol. *Peníze, banky, finanční trhy*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 415 s. ISBN 978-80-7400-152-9.
3. PŘIB, Jan. *Kdy do důchodu a za kolik*. 12. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. 128 s. ISBN 978-80-247-3616-7.
4. REVENDA, Zbyněk, a kol. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 2. vyd. Praha: Management Press, 1999. 620 s. ISBN 80-85943-49-2.
5. ŠULC, Jaroslav; ILLETŠKO, Petr. *Penzijní připojištění*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2000. 164 s. ISBN 80-7169-979-9.

Datum zadání bakalářské práce: duben 2011

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2012

Jana KRNÁČOVÁ
autor

Prof. Ing. Václav VYBÍHAL, CSc.
vedoucí bakalářské práce

Prof. PhDr. Kamil FUCHS, CSc.
rektor SVŠE Znojmo

ABSTRAKT

Obsahem práce je charakterizovat mechanismus fungování penzijního pojištění ze strany účastníků z hlediska plateb, daňových výhod a zaměstnaneckých benefitů. Nastínit zde roli státu z hlediska státního příspěvku a jeho dopadu na státní rozpočet, identifikovat výhody a nevýhody penzijního pojištění se státním příspěvkem z různých úhlů pohledu na tuto problematiku, kvantifikovat dopady penzijního pojištění na účastníky při různých variantách plateb a dopady na výdajovou stránku státního rozpočtu.

Klíčová slova: penzijní pojištění, penzijní fond, penzijní plán, penze, Asociace penzijních fondů, státní příspěvky, daňové úlevy.

ABSTRACT

The purpose of this study is to characterize the mechanism of pension insurance as seen by the participants in terms of payments and tax and employee benefits, Furthermore, it is to outline the role of the state regarding the state contribution and its impact on the state budget, to analyze the advantages and disadvantages of the supplementary pension insurance with the state contribution from different points of view, to quantify the effect of the pension insurance on the participants at various payment options and the impacts on the expenditure side of the national budget.

Keywords: pension insurance, pension fund, pension plan, pensions, the Association of Pension Funds, state contributions, tax relief.

Obsah

1	ÚVOD	8
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	10
3	TEORETICKÁ ÁST	11
3.1	CHARAKTERISTIKA PENZIJNÍ P IPOJI TM NÍ SE STÁT ^N M P ÍSP VKEM	11
3.1.1	<i>Základní charakteristika penzijního p ipoji-^t ní</i>	12
3.2	PENZIJNÍ P IPOJI TM NÍ A JEHO Ú ASTNÍCI.....	13
3.3	VÝHODY PENZIJNÍHO P IPOJI TM NÍ	13
3.4	NEVÝHODY PENZIJNÍHO P IPOJI TM NÍ	14
3.5	VZNIK A ZÁNÍK PENZIJNÍHO P IPOJI TM NÍ.....	14
3.5.1	<i>Vznik penzijního p ipoji-^t ní</i>	14
3.5.2	<i>Zánik penzijního p ipoji-^t ní</i>	15
3.6	P ÍSP VKY NA PENZIJNÍ P IPOJI TM NÍ	16
3.7	NÁROKY Ú ASTNÍK PENZIJNÍHO P IPOJI TM NÍ	17
3.7.1	<i>Penze z penzijního p ipoji-^t ní</i>	17
3.7.2	<i>Vý-e penze</i>	18
3.8	PENZIJNÍ P IPOJI TM NÍ A PENZIJNÍ FONDY	19
3.8.1	<i>Statut a penzijní plán</i>	20
3.8.2	<i>Hospoda ení penzijního fondu</i>	22
3.8.3	<i>Investi ní innost penzijních fond</i>	22
3.8.4	<i>Zisk a ztráta penzijního fondu</i>	23
3.8.5	<i>Informa ní povinnost penzijního fondu</i>	24
3.8.6	<i>Dohled nad penzijními fondy</i>	25
3.9	PENZIJNÍ P IPOJI TM NÍ A STÁT	25
3.9.1	<i>Státní podpora, státní p ísp vek</i>	26
3.10	DA OVÉ ÚLEVY	28
3.10.1	<i>Da ové úlevy zam stnavatel</i>	28
3.10.2	<i>Da ové úlevy ú astník</i>	28
3.11	ASOCIACE PENZIJNÍCH FOND	29
3.11.1	<i>Kodex etikety Asociace penzijních fond</i>	30
4	PRAKTICKÁ ÁST	31
4.1	ANALÝZA PENZIJNÍCH FOND V R.....	31
4.1.1	<i>Struktura investic penzijních fond</i>	35
4.1.2	<i>Vývoj po tu ú astník penzijních fond</i>	36
4.1.3	<i>Vývoj míry zhodnocení prost edk ú astník</i>	37
4.1.4	<i>Podíl jednotlivých penzijních fond na trhu</i>	38
4.1.5	<i>Analýza prost edk evidovaných ve prosp ch ú astník</i>	39
4.2	ANALÝZA PENZIJNÍHO P IPOJI TM NÍ V R.....	40
4.2.1	<i>Analýza ú astník dle pohlaví</i>	40
4.2.2	<i>Analýza ú astník dle v kové struktury</i>	41
4.2.3	<i>Analýza vývoje pr m rného p ísp vku ú astníka</i>	42
4.2.4	<i>Analýza vývoje pr m rného státního p ísp vku</i>	43
4.2.5	<i>Analýza po tu ú astník , státních p ísp vk a p ísp vk zam stnavatel</i>	43
4.2.6	<i>Analýza výdaj ú astník , státních p ísp vk a p ísp vk zam stnavatel</i>	44
4.2.7	<i>Analýza výpo tu da ové úspory zam stnavatele</i>	45
4.3	DOPAD LEGISLATIVNÍCH ZM N NA PENZIJNÍ P IPOJI TM NÍ	46
4.3.1	<i>Dopady legislativních zm n na vý-í státního p ísp vku</i>	48
4.3.2	<i>Dopady legislativních zm n na da ové úlevy ú astníka</i>	49
5	ZÁV R	51
6	SEZNAM POUÍTÉ LITERATURY	52
	Seznam tabulek	54
	Seznam obrázk	55
7	P ÍLOHY	56

1 Úvod

Finanční zabezpečení do budoucnosti by měl mít na paměti každý z nás, ale připijme si, že tomu tak není. Měli bychom tedy už dnes, i přestože jsme v produktivním věku nebo stojíme na prahu pracovního života, myslet na stáří. Stáří není nemoc, je to jen neodmyslitelná etapa našeho života, kterou by si jistě každý přál proflit dle stojně. Už neflijeme v době, kdy se o seniory stará výhradně jen stát, ale je také na nás samotných, abychom se zamysleli nad tím, jak toto období života proflijeme, co bychom chtěli v-ěchno je-t zvládnout, ale hlavně to, jak se na něj finančně zabezpečíme. Hlavním důvodem, proč bychom se již dnes měli touto otázkou zabývat, je demografické stárnutí obyvatelstva. V České republice je zatím systém důchodového zabezpečení založen na dvou pilířích. První pilíř představuje základní státem spravované a garantované pojištění s povinnou účástí dané osoby. Jako druhý pilíř tohoto systému existuje dobrovolné penzijní pojištění se státním příspěvkem. Vzhledem ke skutečnosti, že u státem spravovaného důchodového pojištění v budoucnosti hrozí riziko nízkého vypláčení státního důchodu, a souasně i vzhledem k již zmínovanému demografickému stárnutí obyvatelstva, se jeví penzijní pojištění jako dobrý nástroj dlouhodobého zhodnocení finančních prostředků pro zajištění na stáří.

Vznik tohoto státem podporovaného produktu je datován rokem 1994, kdy byl schválen zákon o penzijním pojištění se státním příspěvkem, který je znám pod č. 42/1994 Sb., v platném znění. Od té doby byl samozřejmě již několikrát novelizován a došlo i k dílčím úpravám, hlavně po vstupu do Evropské Unie, ale podstata zákona zůstává stále stejná. Výhodou tohoto spojení je, že se postupným stáráním menších částek nejen zúrodí vložené peníze, ale v závislosti na výši plateb vzniká také účástí m toho pojištění nárok na státní příspěvek, který je připisován na účet klienta. Další velkou výhodou představuje i možnost vyúflití daňového zvýhodnění, a to jak pro samotného účastníka, tak pro zaměstnavatele. I díky tomuto má řada firem ve své nabídce zaměstnaneckých benefitů zahrnut i příspěvek na penzijní pojištění.

Spojení v rámci tohoto pojištění je možné realizovat prostřednictvím penzijních fondů. Pravidla, práva a povinnosti těchto fondů stanovuje příslušný zákon. Zajímavostí tohoto spojení je, že si může spojit se státním příspěvkem i klient, který již žádný důchod pobírá. Po „Malé důchodové reformě“, která proběhla k datu 30. 9. 2011, kdy došlo ke změně vypočítání starobních důchodů, se chystá také „Velká důchodová reforma“ celého systému.

Téma bakalářské práce jsem si vybrala z důvodu, že mi tato tematika zajímá a v současné době je téma penzijního pojištění velmi diskutované. A v neposlední řadě se mi dotýká jednak z hlediska práva a také z hlediska ústavního. Zajímá mě tedy pohled na tuto problematiku v širších souvislostech, z různých úhlů pohledu ústavního pojištění. Stejně tak změny, které vláda podnikla v legislativním opatření vzhledem k neudržitelnosti důchodového systému a nepříznivému demografickému vývoji vedoucí ke stárnutí populace s nárůstem počtu lidí v postproduktivním věku.

2 Cíl práce a metodika

V této práci je představen produkt penzijního spojení se státním příspěvkem, jež představuje úinný nástroj pro vytváření úspor na stáří. Dále je charakterizován mechanismus fungování, podmínky existence a podmínky související s výplatou dávek. Zaměření teoretických aspektů fungování penzijního spojení, představení role státu včetně dopadu na státní rozpočet. Kvantifikovány jsou dopady spojení na účastníky z hlediska státního příspěvku, daňových výhod a zaměstnaneckých benefitů změnou legislativy. Nedílnou součástí práce je analýza daňových efektů vyplývajících z jednotlivých variant plateb.

Cílem práce je identifikovat výhody a nevýhody penzijního spojení se státním příspěvkem ze strany státu a účastníků tohoto spojení z různých úhlů pohledu na tuto problematiku, ve které nastává ekonomický zlom. Nastávající změny se dotknou všech občanů České republiky, kteří by se měli začít dívat do budoucnosti a využívat penzijní spojení jako vhodný nástroj pro dlouhodobé zhodnocení svých investic.

Nejprve je provedena deskriptivní analýza penzijních fondů na trhu, následně re-er-e penzijního spojení a v neposlední řadě analýza legislativních změn.

V této bakalářské práci je využito v deskriptivních metodách zkoumání, především však metod deskripce, komparace, analýzy, syntézy a re-er-e.

3 Teoretická část

3.1 Charakteristika penzijního pojištění se státním příspěvkem

V současné době představuje I. pilíř důchodové pojištění základní a všeobecný systém, který je ukotven v zákoně č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Hlavním rysem tohoto pojištění je povinná účast. Na toto důchodové pojištění navazuje II. pilíř, a to penzijního pojištění se státním příspěvkem, které tvoří doplňkový systém. V České republice vznikla možnost penzijního pojištění v roce 1994 přijetím zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním pojištění se státním příspěvkem. Za dobu své existence byl tento zákon mnohokrát novelizován. Nejvýznamnější změny proběhly v roce 1999 (zákon č. 170/1999 Sb.), kdy hlavní náplní novely bylo zavedení daňových úlev pro účastníky. Díky této změně v zákoně si mohli zaměstnavatelé uplatňovat příspěvky na penzijního pojištění zaměstnanců jako daňově uznatelný náklad. Další změna v roce 2004 (zákon č. 36/2004 Sb. o vstupu ČR do EU), díky které došlo k rozšíření potenciálních účastníků i na občany EU, kteří jsou v České republice zaměstnaní. Naše republika se tak stala jednou z prvních zemí střední Evropy, která zavedla systém penzijního pojištění. A co je vlastně možné si pod termínem penzijního pojištění představit?

Penzijního pojištění představuje shromáždění penzijních prostředků od účastníků penzijního pojištění a státu, který poskytuje své příspěvky ve prospěch účastníků, dále také nakládání s těmito prostředky a následné vyplácení dávek penzijního pojištění. V České republice mohou penzijního pojištění vykonávat pouze penzijní fondy. Tyto jsou povinny sestavit penzijní plán, jež je možné charakterizovat jako příspěvkový definovaný, a ve kterém výše závisí na úhrnu příspěvků zaplacených ve prospěch účastníka, podílu účastníka na výnosech hospodaření penzijního fondu a vku, od kterého mu bude poskytnuta penze.¹

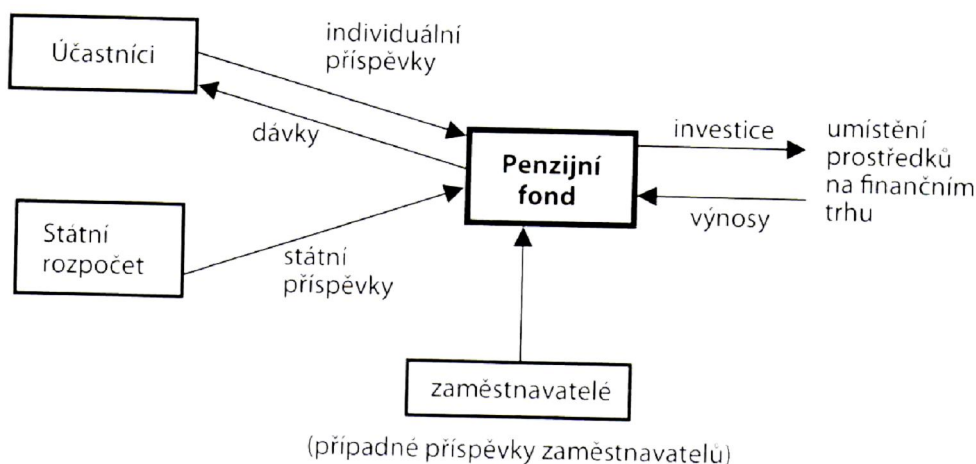
Penzijního pojištění vytváří možnost finančního zabezpečení na důchodový věk. Cílem penzijního pojištění je zabezpečit s předstihem účastníky takovou výši příjmů, jakou si sami zvolí.

¹ REVENDA, Zbyněk, a kol. *Penzijní ekonomie a bankovníctví*. 2. vyd. Praha: Management Press, 1997. 620 s. ISBN 80-85943-49-2., str. 183

Subjekty penzijního pojištění jsou:

- vkladatelé (účastníci);
- poskytovatelé (zaměstnavatelé);
- penzijní fond (finanční instituce, která shromažďuje finanční prostředky);
- stát (innost kontrolní a dotační).

Obrázek . 1 - Tok prostředků v penzijním pojištění

Zdroj: DUCHÁ KOVÁ Eva, 2009. Principy pojištění a pojišťovnictví, str. 137

3.1.1 Základní charakteristika penzijního pojištění

Mezi základní charakteristické rysy penzijního pojištění patří:

- jeho dobrovolnost (toto pojištění si každý účastník zakládá na základě vlastního rozhodnutí);
- jeho založení na obanském postupu, který spoívá na vztahu: penzijní fond a fyzická osoba;
- možnost přihlédnout ke konkurenční nabídce různých penzijních fondů;
- financování v rámci fondů;
- podpora státu formou státního příspěvku, který je odvozen od výše pojistného a od roku 2000 je podporován i formou daňových úlev.²

² KREBS, Vojtěch, a kol. *Sociální politika*. 4. vyd. Praha: ASPI, 2007. 504 s. ISBN 978-80-7357-276-1., str. 225

3.2 Penzijní příspěvková schéma a jeho účastníci

Účastníkem penzijního příspěvkového schématu se státním příspěvkem může být jen fyzická osoba starší 18 let, s trvalým pobytem na území České republiky, která uzavřela s daným penzijním fondem smluvní vztah. Mezi účastníky tedy není možné zařadit dítě, pokud by nikdo z rodičů tento produkt pro něj neuvítali. Na druhou stranu je však nutné konstatovat, že penzijní příspěvkové schéma nemá nastaven žádný strop pro věk a je tedy v rámci něj možné spojit i v důchodovém věku. Účastníkem tohoto systému může být i cizinec, který žije na našem území a má povolení na základě zákona, k trvalému pobytu v ČR. Pokud shrneme výše uvedené, můžeme účastníka penzijního příspěvkového schématu definovat jako fyzickou osobu starší osmnácti let, s trvalým pobytem na území České republiky, která má podepsanou smlouvu u některého z penzijních fondů.

Dalším účastníkem schématu je penzijní fond. Ten představuje společnost provozující penzijní příspěvkové schéma ve smyslu zákona o penzijního příspěvkového schématu č. 42/1994 Sb. a o změnách zákona souvisejících s jeho zavedením.

Účastníkem penzijního příspěvkového schématu může být i právnická osoba, a to buď fyzická osoba odlišná od účastníka, nebo právnická osoba (např. odborová organizace).

V neposlední řadě je účastníkem také zaměstnavatel, který může být buď právnická, nebo fyzická osoba, u které je účastník penzijního příspěvkového schématu v pracovním právním vztahu.³

3.3 Výhody penzijního příspěvkového schématu

Penzijní příspěvkové schéma jako takové přináší svým účastníkům řadu výhod. Mezi nejdůležitější je možné zařadit:

- získání státního příspěvku;
- možnost daňových úlev;
- možnost získání příspěvku od zaměstnavatele;
- neexistenci poplatků za založení a vedení účtu u penzijního fondu;
- výnosy z penzijního příspěvkového schématu jsou daňově osvobozeny 15 %;
- účastníci se nepodílí na případné ztrátě penzijního fondu, ale jen na zisku;
- v případě vyplácení penze je zaručeno zhodnocení zbylých finančních prostředků;

³ ÚLC, Jaroslav; ILLETKO, Petr. *Penzijní příspěvkové schéma*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2000. 164 s. ISBN 80-7169-979-9., str. 36

- v rámci benefitů firmy představuje nástroj na zvýšení platu zaměstnance nebo formu bonusu pro zaměstnance.⁴

3.4 Nevýhody penzijního příspěvku

Mezi hlavní nevýhody penzijního příspěvku je možné zmínit:

- dlouhý časový horizont;
- malé zhodnocení prostředků;
- majetek klienta a akcionářský fond není oddělen;
- výplata starobní penze je možná až po dosažení věku šedesáti let;
- minimální pojistná doba vždy musí být alespoň pět let (tato podmínka se týká zejména klientů starších padesáti let).⁵

3.5 Vznik a zánik penzijního příspěvku

3.5.1 Vznik penzijního příspěvku

Penzijní příspěvek vzniká na základě smlouvy mezi fyzickou osobou, která splňuje podmínky pro to být účastníkem. Smlouva nesmí obsahovat zneuctitelné klauzule v neprospěch účastníka. Ve smlouvě je třeba vždy sjednat poskytování starobní penze.

Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním příspěvku ukládá:

- před uzavřením smlouvy musí být budoucí účastník seznámen se statutem a penzijním plánem daného fondu;
- penzijní fond se smlouvou o penzijním příspěvku zavazuje poskytovat účastníkovi dávky penzijního příspěvku za podmínek, ve výši a způsobem, je-li stanoveno v penzijním plánu a ve smlouvě. Účastník se smlouvou zavazuje platit penzijnímu fondu příspěvky za podmínek, ve výši a způsobem stanoveným penzijním plánem a touto smlouvou;
- penzijní fond je povinen písemně informovat účastníky o změnách penzijního plánu, je-li se týkají nároků a dávek z penzijního příspěvku;

⁴ Nejčastější dotazy. KB Penzijní fond [online]. 2010 [cit. 2012-04-08]. Dostupné z <<http://www.pfkb.cz/faq/>>

⁵ Nejčastější dotazy. KB Penzijní fond [online]. 2010 [cit. 2012-04-08]. Dostupné z <<http://www.pfkb.cz/faq/>>

- ve smlouvě může být účastníkem penzijního příspěvku jen jedna osoba, které v případě smrti účastníka vznikne nárok na odbytí. Je-li takto účastníkem jen více osob, musí účastník souhlasně vymezit způsob rozdělení odbytného jednotlivým osobám.⁶

3.5.2 Zánik penzijního příspěvku

Účastník penzijního příspěvku může smlouvu o penzijním příspěvku kdykoliv písemně ukončit výpovědí. Výpovědní doba je dva měsíce a začíná běžet od prvního následujícího kalendářního měsíce po doručení výpovědi. V penzijním plánu může být také nastavena výpovědní lhůta, ale ta nesmí být delší než dva kalendářní měsíce. Po podání výpovědi účastníkem je penzijní fond povinen potvrdit její přijetí, a to nejpozději do 30 dnů ode dne doručení výpovědi. Součástí je také účastníkovi sdělení datum zániku penzijního příspěvku.

Penzijní fond, jenž spravuje klientovi finance, může penzijní příspěvek písemně vypovědět pouze účastníkovi:

- který po dobu alespoň třech kalendářních měsíců neplatil příspěvky, k nimž se smlouvou zavázal;
- který nesplnil jinou povinnost vyplývající z penzijního plánu, při němž musí být s tímto neplněním povinností spojena možnost výpovědi. Samotné výpovědi však je třeba předcházet písemnou upozorněním ze strany penzijního fondu na možnost výpovědi, která je účastníkovi doručena minimálně jeden měsíc před vypovězením penzijního příspěvku;
- který při uzavírání smlouvy uvedl nepravdivé údaje, jež mají vliv na nárok na poskytování státního příspěvku, nebo na dávky penzijního příspěvku, nebo který zatajil skutečnosti, jež jsou rozhodné pro uzavření smlouvy;
- který nesplňuje základní podmínky pro účastníky stanovené tímto zákonem.⁷

Penzijní příspěvek účastníka zaniká dnem:

- ukončení výplaty poslední penze;

⁶ Česká republika. Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním příspěvku ze státního příspěvku, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů č. 1994.

⁷ ČULC, Jaroslav; ILLETKO, Petr. *Penzijní příspěvek*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2000. 164 s. ISBN 80-7169-979-9., str. 37

- výplatou jednorázového vyrovnání místo poslední penze;
- dnem, na kterém se účastník a penzijní fond písemně dohodli;
- dnem, ke kterému bylo penzijní připojištění vypovězeno podle § 17 a § 18;
- výplatou odbytného příspěvku při zániku penzijního fondu, pokud ovšem povinnosti nepřevzal jiný penzijní fond;
- ukončením trvalého pobytu účastníka na území České republiky;
- ztrátou bydliště na území členského státu Evropské unie;
- úmrtím účastníka.⁸

3.6 Příspěvek na penzijní připojištění

Jak vyplývá ze smlouvy o penzijním připojištění, každý účastník je povinen platit na své penzijní připojištění penzijnímu fondu příspěvek. Velmi důležitým pojmem zde je vymezení samotného pojmu **příspěvek účastníka**. Ten se totiž může skládat z několika plateb od různých subjektů. Celkový příspěvek účastníka mohou tvořit i složky:

1. příspěvek placený samotným účastníkem;
2. příspěvek od zaměstnavatele;
3. příspěvek od třetí osoby (rodíne, příbuzní).⁹

Pokud bude za účastníka platit příspěvek, ať uš celý i jeho část, třetí osoba, musí s tímto účastníkem souhlasit a je povinen tuto skutečnost písemně oznámit penzijnímu fondu. Zaměstnavatel nesmí ovlivnit zaměstnání a výběr penzijního fondu ani nesmí přijmout pobídku v souvislosti s poskytováním příspěvku.

Výše příspěvku účastníka se stanovuje za kalendářní měsíc a jeho výše přitom nesmí být nižší, než částka zakládající nárok na státní příspěvek. V průběhu existence penzijního připojištění má účastník právo změnit výši svého příspěvku. V penzijním plánu musí být stanovena lhůta pro tuto změnu, která však nesmí být delší než tři kalendářní měsíce. Lhůta po níž bles ode dne doručení oznámení o změně příspěvku.¹⁰

⁸ Česká republika. Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů č. 1994.

⁹ TULC, Jaroslav; ILLETKO, Petr. *Penzijní připojištění*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2000. 164 s. ISBN 80-7169-979-9., str. 34-35

¹⁰ Česká republika. Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů č. 1994.

3.7 Nároky účastníků penzijního příspěvku

Penzijní fondy nabízejí účastníkům penzijního příspěvku možnost výběru výplaty finančních prostředků z tohoto příspěvku formou různých druhů dávek. Tyto dávky jsou účastníkovi vypláceny na základě jeho žádosti, a to ve lhůtách a způsobu, jež je nastaven v penzijním plánu, popřímo dohodou se samotným příjemcem penze. Účastník penzijního příspěvku může žádat o výplatu dávek ať v okamžiku, kdy mu jako oprávněnému vzniká nárok na výplatu dávek. Toto je ustanoveno v zákoně č. 42/1994 Sb., hlav. páté, v níž jsou podmínky na nárok z penzijního příspěvku ukotveny.¹¹

Fondy poskytují tyto druhy dávek:

- jednorázové vyrovnání – představuje jednorázovou dávku, která je účastníkovi vyplacena na konci sjednané doby trvání penzijního příspěvku. Je tvořena příspěvky, jež si účastník sám naspořil, státními příspěvky, popřímo příspěvky od zaměstnavatele a také podílu na výnosech fondu ze všech uvedených částek. Výnosy z fondu a příspěvky zaměstnavatele podléhají srážkové dani 15 %;
- odbytné – udává dávku, která náleží účastníkovi nebo pozůstalým za předpokladu, že byly splněny zákonem stanovené podmínky. Skládá se s uspořené částky účastníka a z podílu na výnosech fondu. V případě odbytného se nevyplácí státní příspěvky, ani výnosy fondu ze státních příspěvků. Výnos fondu a příspěvky zaměstnavatele se daní srážkovou daní 25 %;
- penze – jež představuje pravidelnou výplatu penzijní částky po předem stanovenou dobu. Srážkové dani 15 % podléhá pouze zhodnocení všech příspěvků fondem.¹²

3.7.1 Penze z penzijního příspěvku

Penze z penzijního příspěvku představuje základní podobu finančního vypořádání účastníka s penzijním fondem. K vyplácení penze dochází poté, kdy je ukončeno placení finančních prostředků na účet penzijního příspěvku, a kdy účastník uplatní svůj nárok a zahájí fázi vyplácení dávek.

¹¹ ČULC, Jaroslav; ILLETKO, Petr. *Penzijní příspěvek*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2000. 164 s. ISBN 80-7169-979-9., str. 20-21

¹² KREBS, Vojtěch, a kol. *Sociální politika*. 4. vyd. Praha: ASPI, 2007. 504 s. ISBN 978-80-7357-276-1., str. 231-232

Penze m f e m í t r znou podobu:

- penze starobní ó ve smlouv o penzijním p ípoji-t ní musí být sjednáno poskytování starobní penze. Hlavní podmínkou pro výplatu je p iznání starobního d chodu nebo dosažení ur ítého v ku ú astníka;
- penze invalidní ó nárok na výplatu finan ních prost edk vzniká p iznáním invalidního d chodu;
- penze výsluhová ó zde nárok na výplatu vzniká po dosažení doby penzijního p ípoji-t ní stanovené v penzijním plánu;
- penze poz stalostní ó vyplácí se v p ípad úmrtí ú astníka, a to oprávn ným osobám ur eným ve smlouv , p í emfl p ísp vky musely být ú astníkem hrazeny minimáln po dobu t í afl p tí let.¹³

Starobní penzi je základním smyslem penzijního p ípoji-t ní, naproti tomu penze výsluhová i invalidní penze jsou jen dopl kovými dávkami. Na tuto skute nost zákonodárci pamatovali a ustanovili, f e pokud penzijní plán obsahuje i výsluhovou penzi, nesmí být p ísp vky na tuto penzi vy—í nefl p ísp vky na starobní penzi.¹⁴

3.7.2 Vý-e penze

Vý-e penze je nastavena v penzijním plánu, a to podle pojistn -matematických metod a s p íhlédnutím k výnos m hospoda ení penzijních fond . Vý-e penze závisí na celkové ástce, která je vedená na ú tu ú astníka penzijního p ípoji-t ní. Jak jifl bylo e eno, tato ástka je tvo ena jak p ísp vky, které si naspo il ú astník sám, tak z p ísp vk zam stnavatele, státního p ísp vku a také z podílu na výnosech hospoda ení penzijního fondu, který p ípadá na tyto p ísp vky. Penze je pak stanovena z celkové ástky, p í emfl je p íhlédnuto rovn fl k délce výplaty penze, p íp. u doffivotních penzí ke statisticky p edpokládané délce doffití.¹⁵

13 DUCHÁ KOVÁ, Eva. *Principy poji-t ní a poji-ovnictví*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2009. 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4., str. 134

14 TULC, Jaroslav; ILLETKO, Petr. *Penzijní p ípoji-t ní*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2000. 164 s. ISBN 80-7169-979-9., str. 21

15 P IB, Jan. *Kdy do d chodu a za kolik*. 12.vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. 128 s. ISBN 978-80-247-3616-7., str. 115

Tab. . 1 Da ové sazby p í výplat penzí a dávek v (%)

Typy výplaty	P ísp vky ú astníka a státní p ísp vky (%)	Výnosy fondu (%)	P ísp vek zam stnavatele (%)
Penze	0	15	0
Jednorázové vyrovnání	0	15	15
Odbytné	0	15	15
D dictví	0	15	15

Zdroj: Zabezpe ení na stá í, www.kzfinance.cz

3.8 Penzijní p ípoji-t ní a penzijní fondy

šPenzijní fond m ťe vzniknout ve form ě akciové spole nosti, p í emfl hodnota základního kapitálu musí ínit 50 mil. K . Každý řadatel o povolení musí p edložit řádost (ve které uvádí obchodní jméno a sídlo penzijního fondu, vý-i základního kapitálu, v cné a organiza ní p edpoklady pro íinnost penzijního fond , odbornou zp sobilost a bezúhonnost navrhovaných len p edstavenstva a dozor í rady penzijního fondu, depozitá). K této řádosti musí být p ilofeny listiny prokazující založení akciové spole nosti, stanovy penzijního fondu, návrh statutu penzijního fondu a návrh penzijního plánu.¹⁶

Podle zákona . 42/1994 Sb., hlavy druhé, má penzijní fond řadu specifík, jeřl jsou vymezeny v § 3, § 4 a § 5 tohoto zákona.

V § 3 se pojednává o subjektech, jeřl nemohou nabývat akcie p íslu-ného penzijního fondu. Je řím banka, která pro penzijní fond vykonává funkci depozitá e, a dále také právnická osoba, ve které má depozitá p ímý nebo nep ímý podíl na základním kapitálu p esahující 10 %. Akcie penzijního fondu nesmí získat také zdravotní poji- ovna. Osoby, které nabudou akcie penzijního fondu v rozporu s tímto ustanovením, nesmí vykonávat tato akcioná ská práva:

- a) ú astnit se a také hlasovat na valné hromad ,
- b) podat řádost o svolání mimo řádné valné hromady,
- c) podat na soud návrh na ur ení neplatnosti usnesení valné hromady.

16 DUCHÁ KOVÁ, Eva. *Principy poji-t ní a poji-ovnictví*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2009. 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4., str. 133-134

Penzijní fondy obecně musí nést označení špenzijní fondů. Toto označení však nesmí používat žádná jiná osoba či subjekt, která není penzijním fondem.

V § 4 je zaměřena pozornost na vydávání akcií penzijního fondu. Zde je například uvedeno, že penzijní fond není možné založit na základě veřejné nabídky akcií. V případě, že jsou akcie vydávány, je nutné, aby zněly na jméno a měly stejnou jmenovitou hodnotu. A v neposlední řadě se v tomto ustanovení mluví také o skutečnosti, že je zakázáno nabízet akcie zaměstnancům za výhodnějších podmínek či dokonce vydávat prioritní akcie.

V § 5 se pojednává o samotném vzniku penzijního fondu, k němuž je nutné, aby daný subjekt získal od České národní banky povolení. Na své rozhodnutí vydává na základě písemné žádosti řádatele a po doložení všech potřebných podmínek. Česká národní banka předloženou žádost posoudí, avšak před samotným vydáním rozhodnutí zařídá o stanovisko k předložené žádosti také Ministerstvo práce a sociálních věcí.¹⁷

3.8.1 Statut a penzijní plán

Každý penzijní fond musí mít zpracovaný statut a penzijní plán. Každý penzijní fond má ve svých stanovách vymezeno, jakým způsobem je statut i penzijní plán přijímán. Tyto dokumenty musí být každému zájemci či účastníkovi penzijního příspěvkového plánu přístupné. A co je vlastně možné si pod pojmem statut představit?

Statut představuje základní dokument, ve kterém jsou upravovány zásady činnosti, nastavena investiční politika i hospodaření penzijního fondu. Mimo jiné je zde rovněž nastaven způsob použití ročního zisku fondu.

Aby bylo možné daný dokument považovat za statut, musí obsahovat určité záležitosti. Jsou jimi:

- rozsah činnosti penzijního fondu;
- způsob použití zisku;
- cíle a zaměření investiční politiky penzijního fondu, hlavně druhy majetkových hodnot, které budou poskytovány z penzijních prostředků penzijního fondu;
- zásady hospodaření penzijního fondu;
- obchodní firmu a sídlo depozitáře;

¹⁷ Česká republika. Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním příspěvku se státním příspěvkem, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů č. 1994.

- zpráva o zveřejnění zpráv o hospodaření s majetkem a změnách statutu v etní informací, kde je možné tyto zprávy obdržet.¹⁸

Penzijní plán je nedílnou součástí každé smlouvy o penzijním pojištění. Existuje zde však možnost ústných stran dohodnout se na určité úpravy tohoto plánu. Tento penzijní plán dává konkrétní podobu obecným ustanovením o penzijním pojištění, je-li jsou vymezeny v zákoně. Jedná se zejména o oblast dávek.

Stejně jako statut i penzijní plán musí mít určité náležitosti. Jsou jimi:

- vymezení druhů penzí a ostatních dávek penzijního pojištění;
- nastavení podmínek nároku na dávky penzijního pojištění a jejich výplatu;
- určení způsobu výpočtu dávek poskytovaných z penzijního pojištění;
- výčet možných důvodů vypovězení penzijního pojištění;
- vymezení výše příspěvků;
- nastavení podmínek odkladu, popřípadě rušení placení příspěvků, i změny výše příspěvků;
- určení pravidel a způsobu placení příspěvků v etním postupu uplatňovaného při neplacení i opožděném nebo nesprávném placení příspěvků;
- nastavení podmínek převzetí penzijních prostředků z penzijního pojištění u jiného penzijního fondu a úpravu nároků na základě tohoto převzetí;
- nastavení zásad, podle kterých se účastníci v etním příjemci penzí podílejí na výnosech hospodaření penzijního fondu.¹⁹

Penzijní fondy však nemají vytvořen pouze jeden druh penzijního plánu. Mezi nejrozšířenější penzijní plány patří například:

- **penzijní plán definovaný dávkou** o zde se účastník a příslušný penzijní fond dohodnou na velikosti dávky. Tento penzijní plán je využíván zejména u invalidní penze.

¹⁸ Česká republika. Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním pojištění se státním příspěvkem, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů. 1994.

¹⁹ DUCHÁ KOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojištnictví*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2009. 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4., str. 134

- **penzijní plán definovaný příspěvkem** o u tohoto plánu závisí výsledná velikost starobní penze na těchto parametrech:
 - na celkové sumě zaplacených příspěvků ve prospěch účastníka;
 - na podílu účastníka na výnosech hospodaření penzijního fondu;
 - na věku, od kterého se poskytuje penze.²⁰

3.8.2 Hospodaření penzijního fondu

V zákoně o penzijním příspěvku je rovněž upraven způsob, jakým má fond hospodářit a ukládat v něm penzijním fondem, ale musí s majetkem hospodářit s odbornou péčí a s cílem zabezpečit výnos. Penzijní fond také nesmí nakládat se svým majetkem způsobem, jenž by byl v rozporu se zájmy účastníků.

Fondy se ve své činnosti nemusí zaměřovat výhradně na penzijní příspěvkovost, mohou vykonávat i jinou činnost, ovšem jen za předpokladu, že daná činnost bezprostředně souvisí s penzijním příspěvkem.

V rámci hospodaření penzijního fondu je nutné také zmínit, že v případě, že fond zjistí, že není schopný krýt nároky na dávky z penzijního příspěvku, je povinen potěbně přijmout opatření k nápravě a současně neprodleně informovat Českou národní banku.²¹

3.8.3 Investiční činnost penzijních fondů

Penzijní fondy jsou povinny nashromáždit finanční prostředky dále investovat. Nemohou je však investovat do jakýchkoliv instrumentů. Zákon jim v oblasti investování stanovuje určitá předepsaná a právní pravidla, která musí při jejich investiční činnosti dodržovat. Tyto shromáždit finanční prostředky musí fond umístit tak, aby byla zaručena jejich bezpečnost, kvalita, likvidita a rentabilita pro účastníky penzijního příspěvku.

Prostředky penzijních fondů mohou být umístěny pouze do:

- státních dluhopisů;
- dluhopisů vydaných bankami;

²⁰ TULC, Jaroslav, ILLETKO, Petr. *Penzijní příspěvkovost*. Praha : Grada Publishing, spol.s.r.o. 2000. 164 s. ISBN 80-7169-979-9., str. 30-31

²¹ Česká republika. Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním příspěvku se státním příspěvkem, ve znění pozdějších předpisů. In: Sběrka zákonů. 1994.

- ve ejn obchodovatelných dluhopis vydaných obchodními spole nostmi a p ijatých k obchodování na burze cenných papír ;
- ve ejn obchodovatelných akcií a podílových list p ijatých k obchodování na burze cenných papír ;
- jiných movitých v cí, nejl vý-e uvedených cenných papír , jejl p edstavují záruku bezpečného uložení pen ělních prostředk ;
- pozemk a jiných nemovitostí p iná-ějících stálý výnos, a které slouží zcela nebo p eváfn k podnikání nebo bydlení.²²

V zákon je rovn ěl nastaveno, že penzijní fond nesmí nakupovat akcie jiného penzijního fondu, ani vydávat dluhopisy.

3.8.4 Zisk a ztráta penzijního fondu

Penzijní fondy p i výkonu v-ech svých ěinností dosahují ur itého výsledku hospoda ění. Nejčládán ěím stavem je bezpochyby dosažení zisku penzijního fondu. Ob as se v-ak bohužel m ěme setkat i se situací, kdy penzijní fond vykazuje za ur ité období ztrátu. Posledním typem výsledku hospoda ění, jejl je v-ak spí-e výjimečný, je dosažení vyrovnaného rozpo tu. Ve v-ech zmi ovaných p ípadech v-ak existují ur itá pravidla, jejl jsou p i vypo ádání výsledku hospoda ění uplat ována.

ZISK PENZIJNIHO FONDU

V p ípad kladného výsledku hospoda ění mohou penzijní fondy se ziskem nakládat následovn :

- nejmén 5 % p ípadá do rezervního fondu;
- nejvíce 10 % je rozd ěleno dle rozhodnutí valné hromady, pokud zákon nestanoví jinak;
- zbylá ást, tedy 85 % zisku, p edstavuje finan ní prostředky, které se ú astník m p ípisují v podob ě zhodnocení.

ZTRÁTA PENZIJNIHO FONDU

Pro p ípad, že by hospoda ění penzijního fondu skon ělo ztrátou, se ke krytí vzniklé ztráty poufije:

- nerozd ělený zisk z minulých let;

²² REVENDA, Zbyn ěk, a kol. *Pen ělní ekonomie a bankovnictví*. 2. vyd. Praha: Management Press, 1997. 620 s. ISBN 80-85943-49-2., str. 184-185

- rezervní fond;
- fondy tvořené ze zisku.

V případě, že nastane ke ztrátě ani tyto zdroje, musí být ztráta pokryta prostřednictvím snížení základního jmění. Zde však platí pravidlo, že základní kapitál penzijního fondu nesmí klesnout pod 50 mil. korun.²³

3.8.5 Informační povinnost penzijního fondu

Penzijní fond má stanovenou informační povinnost ve vztahu k veřejným institucím i ke svým klientům. Každý rok musí fond informovat o svém hospodaření jak své ústníky, tak i kontrolní orgán penzijních fondů. Tento pohled hospodaření musí penzijní fond zveřejnit nejpozději do třinácti měsíců od skonění pololetí a skonění kalendářního roku.

Podle zákona č. 42/1994 Sb., hlavy páté, § 26 je stanovena následující informační povinnost penzijního fondu:

§(1) Ústníci musí být každoročně penzijním fondem písemně informováni o výměnách prostředků, které penzijní fond eviduje ve prospěch jejich nároků z penzijního příspěvku a o stavu těchto nároků, včetně údajů o výměně procenta zhodnocení prostředků ústníka. Informaci je penzijní fond povinen zaslat nejpozději do jednoho měsíce ode dne konání valné hromady, která rozhoduje o rozdělení zisku, a dále též na žádost ústníka. Za odeslání druhé a dalších informací je penzijní fond oprávněn požadovat na ústníku úhradu účelně vynaložených nákladů.

(2) Zpráva o hospodaření penzijního fondu a stanovy penzijního fondu musí být dostupné všem ústníkům včetně příjemců penzí. Zpráva o hospodaření penzijního fondu včetně pohledu o uložení a umístění prostředků penzijního fondu a jejich výměně a potu jeho ústník je součástí písemné informace podle odstavce 1.

(3) Seznam členů orgánů penzijního fondu a seznam akcionářů penzijního fondu, který musí obsahovat údaje podle zvláštního zákona, 8a) musí být k dispozici ve veřejnosti v sídle a všech pobočkách penzijního fondu.²⁴

²³ TULC, Jaroslav; ILLETKO, Petr. *Penzijní příspěvní*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2000. 164 s. ISBN 80-7169-979-9., str. 39

²⁴ Česká republika. Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním příspěvku se státním příspěvkem, ve znění pozdějších předpisů. In: Sběrka zákonů. 1994.

3.8.6 Dohled nad penzijními fondy

Dohled nad činností penzijního fondu v etn kontroly činnosti depozitá e vykonává eská národní banka, která také penzijnímu fondu ud luje povolení k podnikání.²⁵

Jestliže eská národní banka p i výkonu dohledu zjistí, že penzijní fond poru-uje, pop . si neplní své povinnosti, je-li jsou stanoveny v zákon o penzijním p i poji-t ní, nebo poru-uje statut i penzijní plán, m že podle závažnosti a povahy zji-t ných nedostatk penzijnímu fondu:

- uložít, aby zji-t né nedostatky ve stanovené lh t odstranil, p íp. byli vym n ni ve vymezené lh t lenové orgán penzijního fondu, a aby daný fond informoval eskou národní banku o pln ní p ijatých opat ení;
- pozastavit činnost na vymezenou dobu, nejdéle v-ak na -est m síc ;
- snížit na stanovenou dobu, nejdéle ale na dva kalendá ní roky, ást zisku, je-li je rozd lována podle § 35 na základ rozhodnutí valné hromady;
- odejmout povolení ud lené podle § 5.²⁶

3.9 Penzijní p i poji-t ní a stát

V roce 1994 se v eské republice stalo penzijní p i poji-t ní se státním p ísp vkem skute ností a o n jakou dobu pozd ji povolilo ministerstvo financí činnost prvním penzijním fond m. eský systém penzijních fond na rozdíl od systém jiných vysp lých státu vykazuje n které odli-né charakteristiky. Fondy jsou založeny na ob anském principu na úrovni ob an - stát. V penzijním p i poji-t ní hraje stát velmi výraznou roli, protože formou státního p ísp vku i da ového zvýhodn ní podporuje zapojení obyvatel do tohoto systému. Pokud stát vytvá í systémové podmínky pro ucelenost a propor nost penzijního systému, pak p i svém rozhodování musí vycházet i z toho:

- kolik pen z by m l mít ob an v dodatkovém systému, aby si dlouhodob udržel svou životní úroveň i v d chodovém v ku;
- jak v jifl existujících systémech ochránit peníze nejen ú astník , ale také vlastní finan ní prostředky ó státní dotace;

25 DUCHÁ KOVÁ, Eva. *Principy poji-t ní a poji-ovníctví*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2009. 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4., str. 133-134

26 eská republika. Zákon . 42/1994 Sb., o penzijním p i poji-t ní se státním p ísp vkem, ve zn ní pozd j-ích p edpis . In: Sbíрка zákon . 1994.

- jaké další kroky v penzijní reformě bude nutné vlastně udělat, a to nejen u
 dodatkových důchodů. A dále také, čím je možné se v tomto směru inspirovat
 ostatními zeměmi.²⁷

Penzijní příspěvek se státním příspěvkem představuje výhodnou formu dlouhodobého spoření. Mezi hlavní výhody penzijního příspěvku je možné označit možnost vyúčtovat spoření po celou dobu, tedy i po splnění podmínek pro výplatu finančních prostředků. Finanční prostředky se na účet penzijního příspěvku přispívají a jsou zdaněny.²⁸

3.9.1 Státní podpora, státní příspěvek

Penzijní příspěvek je v současné době možno pokládat za nejvýhodnější státní podporovanou formou spoření. Tento finanční produkt je podporován vysokými státními příspěvky. Aktivní účastník má ze zákona nárok na státní příspěvek, který:

- jednak představuje státní dotaci do tohoto systému, a tím jej preferuje před ostatními produkty finančního trhu (výjimku tvoří určitá varianta stavebního spoření);
- jednak zvykne pravomoc státních orgánů kontrolovat činnost penzijních fondů (jde o prevenci proti zneužití výdajů státního rozpočtu).²⁹

STÁTNÍ PŘÍSPĚVEK

Státní příspěvek představuje v rámci penzijního příspěvku neobvyklé řešení podpory tohoto systému. V jiných vyspělých zemích se státní podpora poskytuje pouze ve formě, která je charakterizovaná v možnostech odpočtu zaplaceného pojistného od daňového základu. U nás je tento způsob podpory možný až od roku 2000. Úplně při vzniku možnosti této podpory byl státní příspěvek v penzijním příspěvku nejvýznamnějším motivačním faktorem, který jasně představoval určitou míru zvýšení příspěvku k výši úlohy účastníka. Státní příspěvek je přispíván na účet účastníka a připočítává se k základnímu kapitálu, ze kterého je stanovena výše dávky. Přímou tak plní funkci finanční podpory ve státní. Jak státní příspěvek, tak poskytované daňové úlevy plní funkci motivační. Státní příspěvek mimo to plní ještě funkci kapitalizační a je součástí

²⁷ MULC, Jaroslav; ILLETKO, Petr. *Penzijní příspěvek*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2000. 164 s. ISBN 80-7169-979-9., str. 94

²⁸ REVENDA, Zbyněk, a kol. *Penzijní ekonomie a bankovníctví*. 2. vyd. Praha: Management Press, 1997. 620 s. ISBN 80-85943-49-2., str. 182-183

²⁹ KREBS, Vojtěch, a kol. *Sociální politika*. 4. vyd. Praha: ASPI, 2007. 504 s. ISBN 978-80-7357-276-1., str. 228

finančních prostředků na útu ú astníka penzijního p ipoji-t ní. Dal-ím plusem státního p ísp vku, je fle ada ob an , kte í mají p íjmy men-í nefl pr m rné, platí minimální dan .³⁰

Z hlediska nároku na státní p ísp vek je d leflité je-t poznámenat, fle státní p ísp vek náleflí ú astníkovi jen v p ípad , byl-li jím p ísp vek zaplacen za kalendá ní m síc v as, tzn. do konce kalendá ního m síce musí být p ípsán na ú et penzijního fondu u banky, který je depozitá em tohoto penzijního fondu. V p ípad opofld né platby i dokonce p eru-ení placení p ísp vk zaniká ú astníkovi na státní p ísp vek nárok. V p ípad , fle zam stnavatel platí za zam stnance p ísp vek nebo jeho ást, neposkytuje se na ástku, kterou zam stnavatel platí, státní p ísp vek. Penzijní fond má povinnost evidovat p ísp vky ú astník , p ísp vky zam stnavatel i státní p ísp vky a hospoda ít s nimi stejným zp sobem.³¹

Tab. . 2 Vý-e státního p ísp vku na penzijní p ipoji-t ní v K

M sí ní p ísp vek ú astníka (K)	M sí ní státní p ísp vek (K)
100 - 199	50 + 40 % z ástky nad 100
200 - 299	90 + 30 % z ástky nad 200
300 - 399	120 + 20 % z ástky nad 300
400 - 499	140 + 10 % z ástky nad 400
500 a více	150

Zdroj: Zákon . 42/1994 Sb., o penzijním p ipoji-t ní se státním p ísp vkem

Vláda m fle vydání na ízení vý-i státního p ísp vku zm nit.

Penzijní fond podává na ministerstvo kaflde tvtletí fládost o poskytnutí státního p ísp vku souhrnn , a to za v-echny ú astníky, kterým tento státní p ísp vek náleflí. Ministerstvo je povinno poukázat státní p ísp vek za p íslu-né kalendá ní tvtletí na ú et penzijního fondu vfldy do konce druhého m síce následujícího po tvtletí, za které se o poskytnutí p ísp vku fládá.³²

30 KREBS, Vojt ch, a kol. *Sociální politika*. 4. vyd. Praha: ASPI, 2007. 504 s. ISBN 978-80-7357- 276-1., str. 228-229

31 P IB, Jan. *Kdy do d chodu a za kolik*. 12. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. 128 s. ISBN 978-80-247-3616-7., str. 117

32 eská republika. Zákon . 42/1994 Sb., o penzijním p ipoji-t ní se státním p ísp vkem, ve zn ní pozd j-ích p edpis . In: Sbíрка zákon . 1994.

3.10 Daňové úlevy

Šdálím zpřesněním podpory penzijního pojištění jsou daňové úlevy pro zaměstnavatele a zaměstnance. Novela zákona o důchodovém pojištění umožní odejít od roku 2000 odpočet zaplaceného pojistného od daňového základu, zavádí tedy zpřesnění podpory penzijního pojištění, který je běžný ve vyspělých státech.³³

3.10.1 Daňové úlevy zaměstnavatel

Penzijní pojištění představuje velmi uflitečný nástroj i pro zaměstnavatele. Jde o zpřesnění, jakým mohou zaměstnavatelé zvýšit plat, aniž by došlo k navýšení plateb sociálního a zdravotního pojištění. Zaměstnavatelé přispívají na penzijní pojištění i do nabídky zaměstnaneckých výhod. Zaplacené přispívání se dají totiž odejít od základu daně. Podstata spoívá v tom, že pokud zaměstnavatel na základě uflí kolektivní smlouvy, vnitřního předpisu, nebo pracovní i jiné smlouvy přispívá zaměstnanci na penzijní pojištění, tedy poukazuje tento přispívání na účet penzijního fondu, a to ve výši 24.000 Kč ročně, je tento výdaj od roku 2008 daňově uznatelný náklad. Zaměstnavatel si tak může snížit svůj základ pro výpočet daně z příjmu (částka je společná jak pro flivovní, tak pro penzijní pojištění). Je jen na rozhodnutí zaměstnavatele, kolik bude na jednotlivá pojištění konkrétně přispívat.

Zaměstnanci, tedy účastníkovi penzijního spojení, kterému takto zaměstnavatel přispívá, bude osvobozen od daně z příjmu přispívání zaměstnavatele max. do výše 24.000 Kč ročně (tato částka je opět společná pro flivovní pojištění a penzijní pojištění).³⁴

3.10.2 Daňové úlevy účastníkovi

Účastníkovi jako flí fyzická osoba si může od základu daně v příslušném zdaňovacím období odejít platbu přispívání na penzijní pojištění se státním přispíváním podle smlouvy uzavřené mezi poplatníkem a penzijním fondem. Finanční prostředky, které je možné takto odejít, se rovná součtu přispívání zaplacených na penzijní pojištění se státním přispíváním poplatníkem ve zdaňovacím období, snížené o 6 000 Kč. Maximální částka, kterou je možné takto odejít, činí 12 000 Kč.³⁵

33 KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 4. vyd. Praha : ASPI, 2007. 504 s. ISBN 978-80-7357-276-1., str. 230

34 PÍB, Jan. *Kdy do důchodu a za kolik*. 12. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. 128 s. ISBN 978-80-247-3616-7., str. 117

35 TULC, Jaroslav; ILLETKO, Petr. *Penzijní pojištění*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2000. 164 s. ISBN 80-7169-979-9., str. 62

V případě, kdy vznikne ústní nárok na daňový odpis, musí tomuto ústní nárok předložit potvrzení, na němž je uvedena **výše jeho příspěvků**. Jestliže se navíc jedná o zaměstnance, kterému zpracovává daňové přiznání zaměstnavatel, odevzdá ústník připojitelně toto potvrzení na mzdové oddělení.

3.11 Asociace penzijních fondů

Asociace penzijních fondů ČR (APF ČR) je dobrovolným zájmovým sdružením právnických osob, zejména penzijních fondů. Asociace byla založena 25. června 1996 na ustavující členské schůzi, ve formě samostatného právního subjektu. Sídlo asociace je v Praze 2 a současným prezidentem je Ing. Jiří Rusnok.

Hlavními činnostmi APF ČR je:

- koordinace, zastupování, hájení a prosazování společných zájmů svých členů;
- propagace myšlenky penzijního připojitelně;
- připomínkování legislativních návrhů a jiných opatření, která se týkají oblasti penzijního připojitelně;
- působení jako poradenské a informační centrum;
- podpora a organizace vzdělávací a vědecké činnosti;
- reprezentace společných zájmů svých členů v zahraničí, navazování a rozvíjení styků s obdobnými institucemi v zahraničí a participace na procesu globalizování podmínek penzijního připojitelně ČR standardem Evropské unie;
- dbání na dodržování etiky vztahů mezi členy APF ČR a ústníky penzijního připojitelně.

Členství v APF ČR je dobrovolné a má dvě formy. Jedná se buď o členství řádné, nebo o sdružené. Řádné členství je určeno penzijním fondem, které vzniklo na základě zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním připojitelně se státním příspěvkem, v platném znění. Vzniká na základě jednostranného přistoupení penzijního fondu. Sdružené členství v asociaci je otevřeno pro právnické osoby, jež působí v oblastech, které navazují na penzijní připojitelně, popř. s ním velmi úzce souvisí. Toto členství vzniká na základě žádosti, která je předložena ke schválení prezidentu APF ČR. V současné době má asociace 9 řádných členů a 4 sdružené. Kompletní přehled členů asociace je uveden v příloze 1.³⁶

36 APF: *Asociace penzijních fondů ČR* [online]. 2009 [cit. 2012-04-12]. Dostupné z <<http://www.apfcr.cz>>

3.11.1 Kodex etikety Asociace penzijních fondů

Asociace penzijních fondů České republiky má vypracován kodex etikety, který byl naposledy upraven a schválen valnou hromadou konanou dne 19. března 2008. Posláním tohoto kodexu je, aby pomáhal prosazovat korektní vztahy na českém trhu penzijního pojištění se státním příspěvkem a příspěvkem k jeho zdravému vývoji.

Kodex obsahuje tyto části:

- úvodní ustanovení, v nichž jsou stanoveny etické normy jednání a chování, které musí penzijní fondy ve své praxi uplatňovat. Tyto normy jsou přísněji než vyplývají z právního řádu a mají přitom stanovena konkrétnější pravidla pro dodržování kodexu, které napomáhá chránit nejen dobré jméno penzijního pojištění, ale také jejich klienty. Při výkladu kodexu musí být brán zřetel na to, že penzijní fondy jsou finanční instituce, které:
 - pracují se svými prostředky a jsou tedy povinny s nimi náležitě hospodařit;
 - mají povinnost přísně respektovat a dodržovat obchodní tajemství a osobnostní klienty;
- obecná ustanovení, v nichž jsou nastaveny určité zásady, kterými se musí penzijní fondy řídit. Musí také respektovat pravidla hospodářské soutěže. Fondy se mezi sebou musí chovat estetně a poctivě a vyvarovat se narušení důvěry klientů šířením nepravdivých výroků. Reklama na penzijní fondy musí být pravdivá a nesmí se mezi sebou porovnávat jednotlivé fondy;
- ve této části o uplatňování kodexu v rámci Asociace penzijních fondů je nastaveno, že se její členové musí řídit zásadami uvedenými v tomto kodexu, a že se případné spory mezi penzijními fondy z tohoto kodexu řeší prostřednictvím prezidia.
- závěrečná ustanovení o zde je uvedeno datum schválení kodexu.³⁷

³⁷ APF: *Asociace penzijních fondů ČR* [online]. 2009 [cit. 2012-04-12]. Dostupné z <<http://www.apfcr.cz>>

4 Praktická část

Praktická část bakalářské práce je rozdělena do tří kapitol. První část je zaměřena na poskytnutí základních informací o stávajících penzijních fondech na českém trhu. Ve druhé části bude zachycen vývoj penzijního příspěvku v České republice za uplynulých 5 let a provedena analýza penzijního příspěvku z různých úhlů pohledu a ve třetí části bude nastíněn dopad legislativních změn ve výplatě státního příspěvku a daňového zvýhodnění.

4.1 Analýza penzijních fondů v ČR

Větinina penzijních fondů obdržela povolení ke svému vzniku během prvních let po vydání zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním příspěvku se státním příspěvkem. Na počátku bylo uděleno 46. licencí, během let se počet penzijních fondů snižoval. Úbytek početů penzijních fondů byl způsoben zejména v důsledku likvidací fondů nebo jejich sloučením. K 1. 4. 2012, po zrealizovaných fúzích, existuje na finančním trhu celkem 9 penzijních fondů, které jsou v současné době členy Asociace penzijních fondů České republiky. V následujícím textu jsou jednotlivé fondy představeny. Není-li uvedeno jinak, informace do této podkapitoly budou čerpany zejména z webových stránek jednotlivých fondů a vydané publikace Asociace penzijních fondů ČR, kterou je možné nalézt na výše uvedených stránkách.³⁸

Název penzijního fondu:	AEGON Penzijní fond, a.s.
Sídlo:	Na Pankráci 26/322, 140 00 Praha 4
Datum vzniku:	15. 6. 2007
Hlavní akcionáři:	AEGON Tsjechië Holding. B.V. - 90 % ZFP akademie, a.s. 10 %
Základní kapitál:	50 mil. Kč
Výše rezervního fondu:	20 mil. Kč
Depozitář:	Česká spořitelna, a.s.
Počet účastníků:	114 521 (k 31. 12. 2011)

38 APF: Asociace penzijních fondů ČR [online]. 2009 [cit. 2012-04-12]. Dostupné z <<http://www.apfcr.cz>>

AEGON Penzijní fond funguje na českém finančním trhu teprve od roku 2007 a je tedy nejmladším penzijním fondem. Za dobu své existence si však velmi rychle dokázal vybudovat stabilní pozici mezi ostatními fungujícími fondy v ČR, které zde působí již desítky let, a to i právě jeho kvalitnímu zázemí v zahraničí a bohatým zkušenostem v oblasti správy financí a spojení na penzi. Klienti se mohou spolehnout na silné akcionáře, kterým je AEGON finanční koncern, který patří mezi největší světové společnosti v oblasti životního a penzijního pojištění a zbylých 10 % akcií vlastní společnost ZFP akademie.³⁹

Název penzijního fondu:	Allianz penzijní fond, a.s.
Sídlo:	Keřtvanici 656/3, 186 00 Praha 8
Datum vzniku:	1. 10. 1997
Hlavní akcionáři:	Allianz pojišťovna, a.s - 100 %
Základní kapitál:	60 mil. Kč
Výše rezervního fondu:	92 mil. Kč
Depozitáři:	Komerční banka, a.s.
Počet účastníků:	212 156 (k 31. 12. 2011)

Tento penzijní fond Allianz vznikl v roce 2007 splynutím dvou společností, a to HYPO a.s. a životobanka o penzijní fond a.s. Allianz pojišťovna je jediným akcionářem penzijního fondu.⁴⁰

více než / standard

Název penzijního fondu:	AXA penzijní fond a.s.
Sídlo:	Úzká 488/8, 602 00 Brno
Datum vzniku:	1. 12. 1994
Hlavní akcionáři:	SOCIETE BEAUJON, Francie 100 %
Základní kapitál:	399 mil. Kč

39 AEGON Penzijní fond, a.s.: Výroční zpráva 2010. AEGON [online]. 2010 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z <http://www.aegon.cz/Documents/aegon.cz/O%20spole%C4%8Dnosti/AEGON_Penzijni_fond_vyrocn%C3%AD_zprava_2010.pdf>

40 O Allianz penzijním fondu. Allianz Direct [online]. 2011 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z <<http://www.allianzdirect.cz/penzijni-pripojeni/penzijni-fondy.html>>

Výše rezervního fondu:	493 mil. K
Depozitá :	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.
Počet účastníků :	472 169 (k 31. 12. 2011)

Akciová společnost AXA penzijní fond působí v oblasti penzijního spojení na českém trhu již od roku 1994 (do roku 2007 existoval pod svým dřívějším názvem Winterthur penzijní fond a.s.). Je jediným fondem, který nemá sídlo v Praze, ale v Brně. Výše rezervního fondu dosahuje 493 mil. K.

Název penzijního fondu:	SOB Penzijní fond Stabilita, a. s.
Sídlo:	Radlická 333/150, 150 57 Praha 5
Datum vzniku:	26. 10. 1994
Hlavní akcionáři:	eskoslovenská obchodní banka, a.s. - 100%
Základní kapitál:	297 mil. K
Výše rezervního fondu:	151 mil. K .
Depozitá :	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.
Počet účastníků :	721 634 (k 31. 12. 2011)

Penzijní fond SOB figuruje na českém trhu už od roku 1994. Původně na trhu působily 2 fondy: Progres a Stabilita, ale ke konci roku 2011 se fondy sloučily a nyní existuje pouze fond Stabilita. Všechny akcie tohoto fondu vlastní eskoslovenská obchodní banka.

Název penzijního fondu:	Generali penzijní fond a.s.
Sídlo:	B lehradská 132, 120 84 Praha 2
Datum vzniku:	25. 9. 1995
Hlavní akcionáři:	Generali Pojišťovna, a.s., R - 100%
Základní kapitál:	50 mil. K
Výše rezervního fondu:	21 mil. K .
Depozitá :	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.
Počet účastníků :	62 087 (k 31. 12. 2011)

Tento fond spadá pod kídla Poji–ovny Generali, která je souasn jeho jediným akcioná em. Generali penzijní fond p edstavuje men–í fond, který se v–ak m fle py–nit nadpr m rnými výnosy v oblasti penzijního p ipoji–t ní.

Název penzijního fondu:	ING Penzijní fond, a.s.
Sídlo:	Nádrafní 344/25, 150 00 Praha 5
Datum vzniku:	10. 2. 1995
Hlavní akcioná i:	ING Continental Europe Holdings B. V. ó 100 %
Základní kapitál:	50 mil. K
Vý–e rezervního fondu:	170 mil. K
Depozitá :	ING Bank, N.V.
Po et ú astník :	408 312 (k 31. 12. 2011)

Penzijní fond ING v sou asné dob p edstavuje velmi významný penzijní fond, který je znám svou historií velké holandské finan ní skupiny. V minulosti byl znám pod názvem Nacional Nederlanden.

Název penzijního fondu:	Penzijní fond eské poji–ovny, a.s.
Sídlo:	Truhlá ská 1106/9, 110 00 Praha 1
Datum vzniku:	19. 9. 1994
Hlavní akcioná i:	eská poji–ovna, a.s. - 100%
Základní kapitál:	214 mil. K
Vý–e rezervního fondu:	323 mil. K
Depozitá :	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.
Po et ú astník :	1 162 495 (k 31. 12. 2011)

Penzijní fond eské poji–ovny je nejv t–ím fondem, který v sou asné dob v eské republice p sobí. Svým klient m nabízí spo ení jifl od roku 1994. Tento fond má vybudovanou pov st kvalitn poskytovaných slufleb i slu–ného zhodnocení vlofených prost edk .⁴¹

41 Profil spole ností. *Penzijní fond eské poji–ovny* [online]. 2011 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z <<http://www.pfcp.cz/o-nas/penzijni-fond-ceske-pojistovny/profil-spolecnosti.html>>

Název penzijního fondu:	Penzijní fond České spořitelny, a.s.
Sídlo:	Poláčkova 2, 140 21 Praha 4
Datum vzniku:	23. 12. 1994
Hlavní akcionář i:	Česká spořitelna, a.s. - 100%
Základní kapitál:	350 mil. Kč
Výše rezervního fondu:	194 mil. Kč
Depozitář :	Komerční banka, a.s.
Podíl účastníků :	938 209 (k 31. 12. 2011)

Penzijní fond České spořitelny je stabilním fondem, jenž na našem trhu působí od roku 1994. Jeho jediným akcionářem a vlastníkem je Česká spořitelna. Tento fond je možné označit za druhý největší fond. Neustále se však snaží zvyšovat svůj podíl na trhu.

Název penzijního fondu:	Penzijní fond Komerční banky, a.s.
Sídlo:	Lucemburská 1170/7, 130 11 Praha 3
Datum vzniku:	28. 11. 1994
Hlavní akcionář i:	Komerční banka, a.s. - 100%
Základní kapitál:	200 mil. Kč
Výše rezervního fondu:	250 mil. Kč
Depozitář :	Česká spořitelna, a.s.
Podíl účastníků :	507 626

Tento penzijní fond byl založen ve stejném roce jako v rámci jiných fondů. Jeho vlastníkem a jediným akcionářem je Komerční banka. Za hlavní cíle tohoto fondu je možné označit stabilní růst a bezpečnost pro klienty, což se odráží zejména na struktuře jeho investic.

4.1.1 Struktura investic penzijních fondů

Každý penzijní fond má vytvořeno určité investiční portfolio, do něhož vkládá finanční prostředky získané od svých klientů. Svěšené prostředky jsou ukládány do nástrojů s pevným investičním výnosem. Takto svěšené finance se penzijní fondy snaží výhodně investovat s minimálním rizikem a stabilními výnosy. Pravidla investování navíc podléhají

státnímu dozoru, který vykonává Ministerstvo financí spolu s Komisí pro cenné papíry. Peníze jsou proto uloženy především do státních cenných papírů, dluhopisů, termínovaných vkladů a akcií. Struktura investic se přitom liší dle nastavených cílů jednotlivých penzijních fondů. V následující tabulce je možné vidět celkový přehled jejich struktury investic k 31. 12. 2011.

Tab. 3 Struktura investic jednotlivých penzijních fondů v %

Název fondu	Dluhopisy celkem	Pokladniční poukázky	Akcie	Podílové listy	Nemovitosti	Peníze na účtech a termínovaných vkladech	Ostatní
AEGON PF	81,3	7,9	0,0	0,0	0,0	1,8	9,0
Allianz PF	95,9	0,0	0,0	1,8	0,0	2,0	0,3
AXA PF	83,0	0,0	1,7	5,5	5,3	5,0	0,5
SOB PF Stabilita	95,3	0,0	1,1	0,0	0,0	1,4	2,1
Generali PF	84,4	5,8	0,1	1,4	0,3	5,1	2,8
ING PF	88,6	0,0	0,0	0,0	0,0	9,4	2,0
PF České pojišťovny	92,0	0,0	0,1	2,1	0,0	4,2	1,6
PF České spořitelny	78,3	0,0	0,0	6,8	0,0	13,7	1,2
PF Komerční banky	79,8	0,0	0,0	0,0	0,0	18,4	1,7

Zdroj: APF ČR, Ekonomické ukazatele penzijních fondů APF ČR k 31. 12. 2011

Struktura investic penzijních fondů na konci roku 2011 ukazuje, že vesměs v téměřina fondů ukládá svoje aktiva do dluhopisů, které jsou společně s pokladničními poukázkami dobře likvidní. Na rozdíl od akcií, které jsou především v době ekonomické krize pro fondy velice rizikové a neposahují tak u jednotlivých fondů více jak 2 % objemu vložených prostředků. Pouze dva fondy investovali do nemovitostí, které by v delším časovém horizontu mohly přinést finanční zhodnocení.

Je třeba si také uvědomit, že fondy v České republice podléhají přísné kontrole, kterou vykonává Česká národní banka, depozitář a Ministerstvo financí ČR.

4.1.2 Vývoj politování státníků penzijních fondů

Penzijní připojení se setkala od začátku s velkým zájmem zadaných osob. Další vztah nastal byl zaznamenán po novelizaci zákona č. 170/1999 Sb., jehož motivacním prvkem byla valorizace státního příspěvku a daňových úlev. Tato podkapitola bude v nově

analýze vývoje po tu ú astník penzijních fondů za posledních 5 let. Tento vývoj zachycuje následující tabulka, v níž jsou uvedena data vždy k 31. 12. daného roku.

Tab. 4 Vývoj po tu ú astník penzijních fondů

Název fondu	2007	2008	2009	2010	2011
AEGON PF	11 022	44 830	97 283	116 444	114 521
Allianz PF	115 790	123 075	143 275	164 176	212 156
AXA PF	577 082	560 449	526 744	499 072	472 169
SOB PF Progres	224 674	267 012	296 921	308 873	0
SOB PF Stabilita	385 477	408 503	424 933	431 741	721 634
Generali PF	29 168	37 341	46 168	57 027	62 087
ING PF	434 998	452 103	442 259	429 126	408 312
PF České pojišťovny	1 079 410	1 160 860	1 160 915	1 179 881	1 162 495
PF České spořitelny	634 162	750 212	833 512	907 803	938 209
PF Komerční banky	470 315	491 218	498 168	501 199	507 625
Celkem	3 962 098	4 295 603	4 470 178	4 595 342	4 599 209

Zdroj: APF R, Ekonomické ukazatele penzijních fondů APF R 2007-2011

Z uvedených údajů lze zjistit, že celkový počet účastníků za posledních 5 let vzrostl o více jak 600 tisíc. Největší nárůst klientů zaznamenal fond AEGON PF, Allianz a Generali PF. Oproti tomu AXA PF a ING PF mají mírný pokles počtu klientů. Výjimku tvoří SOB PF, která má dva fondy: Stabilitu a Progres a dne 30. 11. 2011 došlo k jejich fúzi. Za výkyvy počtu klientů se může skrývat spousta faktorů. Může se jednat například o výhodnější nabídku míry zhodnocení jiného penzijního fondu. Možnost přestupu z jednoho fondu do druhého byl však letos na konci února ukončen a do 30. listopadu letošního roku lze ještě uzavřít smlouvu s penzijním fondem za stávajících podmínek. Celkově můžeme konstatovat vysokou míru zapojení české populace do systému penzijního připojištění, kdy ke konci roku 2011 dosáhl počet účastníků penzijního připojištění 4 599 209.

4.1.3 Vývoj míry zhodnocení prostředků účastníků

Dalším sledovaným ukazatelem je míra zhodnocení finančních prostředků účastníků. V následující tabulce je možné vidět její vývoj u jednotlivých fondů. Vzhledem ke skutečnosti, že v dubnu nejsou zatím známy údaje za rok 2011, je zde zachycen vývoj v období 2006-2010.

Tab. . 5 Vývoj míry zhodnocení prostředků účastníků

Název fondu	2006	2007	2008	2009	2010
AEGON PF	0,00	4,50	3,50	2,10	2,11
Allianz PF	3,11	3,00	3,00	3,10	3,00
AXA PF	2,50	2,20	0,00	2,00	1,47
SOB PF Progres	2,30	2,40	0,02	1,00	1,03
SOB PF Stabilita	2,80	2,40	0,05	1,37	1,49
Generali PF	3,74	4,10	2,00	2,40	2,10
ING PF	3,60	2,50	0,04	0,10	2,10
PF České pojišťovny	3,30	2,40	0,20	1,20	2,00
PF České spořitelny	3,04	3,10	0,40	1,28	2,34
PF Komerční banky	3,00	2,30	0,58	0,24	2,23

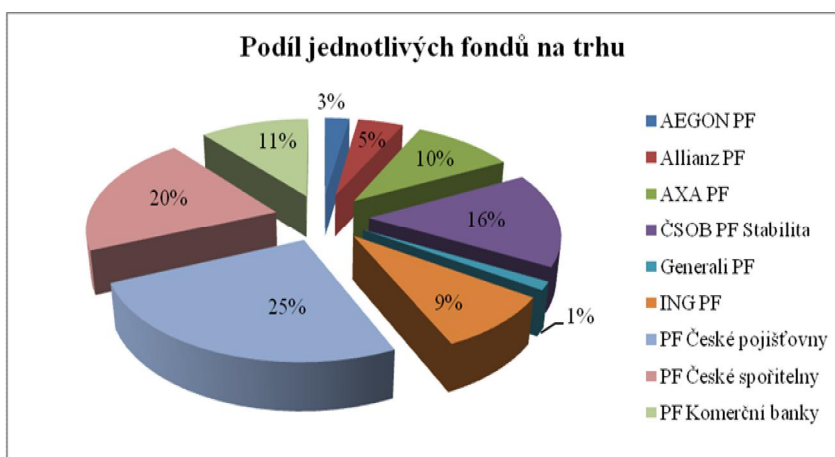
Zdroj: APF R, Zhodnocení prostředků účastníků 2006-2010

Z údajů v tabulce je zřejmý citelný propad v míře zhodnocení finančních prostředků. Tato kritická situace nastala v průběhu roku 2007, kdy vzrostla inflace a současně začala růst úroková míra, což nakonec způsobilo tento propad. Nejstabilnější je v tomto ohledu za sledované období Allianz penzijní fond, který si za celé sledované období udržel míru zhodnocení 3 %.

4.1.4 Podíl jednotlivých penzijních fondů na trhu

Posledním analyzovaným atributem je podíl jednotlivých penzijních fondů na trhu. Tento podíl je dán dle podílu účastníků daného fondu. Údaje v grafu jsou uvedeny k datu 31. 12. 2011.

Obrázek . 2 - Podíl penzijních fondů na trhu (%)

Zdroj: APF R, Ekonomické ukazatele penzijních fondů APF R 2011

Z výše uvedeného grafu je patrné, jaký podíl jednotlivé fondy na trhu v současné době zaujímají. Největší podíl mají fondy české spošitelny a české pojišovny, které se pyší dlouholetou tradicí a stabilním zázemím. Penzijnímu fondu české pojišovny z tohoto pohledu náleží celá ¼ podílu na trhu penzijního pipojišování. Oproti tomu například Generali PF a AEGON PF zaujímají na trhu jen nepatrný podíl, což ovšem tímto fond m vbec neubírá na kvalitě. U AEGONU v jeho neprosrech, tedy, co se týká podílu na trhu, mluví i to, že byl založen teprve v roce 2007. Ostatní fondy si udržují v průměru podíl na trhu v rozmezí 9 - 16 %.

4.1.5 Analýza prost edk evidovaných ve prosp ech ú astník

Poslední sledovanou oblastí jsou finan ní prost edky ú astník , jež jsou u jednotlivých penzijních fond evidovány. K prost edk m ú astník evidovaných u jednotlivých penzijních fond se p íítá jejich zhodnocení, státní p ísp vky a jejich zhodnocení a kone n í p ísp vky t etích osob a jejich zhodnocení. Celkový p ehled zachycuje následující tabulka, v níž jsou údaje uvedeny v milionech K .

Tab. . 6 Srovnání penzijních fondu podle prost edk ú astník (mil. K)

Název fondu	2007	2008	2009	2010	2011
AEGON PF	28	581	2 148	3 737	4 718
Allianz PF	6 070	6 679	7 959	9 539	11 863
AXA PF	32 228	33 841	33 139	33 245	33 247
SOB PF Progres	5 466	6 951	8 128	9 271	0
SOB PF Stabilita	14 216	15 775	16 697	17 763	28 650
Generali PF	1 284	1 651	2 120	2 633	3 220
ING PF	18 807	21 505	22 726	23 908	25 109
PF české pojišovny	37 083	43 865	47 812	52 125	56 696
PF české spošitelny	24 324	29 574	32 351	35 173	38 176
PF Komer ní banky	22 598	25 698	27 140	28 718	30 373
Celkem	162 104	186 119	200 220	216 112	232 052

Zdroj: APF R, Ekonomické ukazatele penzijních fond za období 2007-2011

V celkovém srovnání je možné vid t nár st pen fních prost edk o 70 mil. K za posledních 5 let. Toto ovliv uje jak nár st po tu ú astník , vý-e m sí ní úlofkky ú astníka, tak p ísp vky zam stnavatel , státní p ísp vky i míra zhodnocení. U vech fond je vid t postupné zvy-ování finan ních prost edk . PF české pojišovny a PF české spošitelny se udržují na prvních místech stejn jako u porovnání s po tem klient . Zde je v-ak t eba je-t jednou upozornit na skute nost, že penzijní fond AEGON PF p sobí na

tomto trhu, na rozdíl od ostatních fondů, které existují na trhu skoro od počátku vzniku, teprve od roku 2007 a svou pozici na trhu si teprve buduje.

Provedená analýza významných atributů jednotlivých fondů má zájemci o penzijní připojištění usnadnit jeho rozhodování při výběru vhodného fondu. Dle preference daného klienta si může zvolit buď fond, který je zaměřený spíše na jistotu, či ten, který se nebojí riskovat, anebo zvolí určitý kompromis. Druhou stránkou věci je míra zhodnocení finančních prostředků. U penzijního fondu, který je zaměřen více právě na jistotu, nelze zpravidla očekávat takovou míru zhodnocení jako u fondu, který investuje do rizikových instrumentů.

4.2 Analýza penzijního připojištění v ČR

V druhé kapitole praktické části bakalářské práce je celkový pohled na penzijní připojištění se státním příspěvkem z různých úhlů pohledu na tuto problematiku a provedena analýza posledních pěti let podle zvolených kritérií.

4.2.1 Analýza účastníků dle pohlaví

Zde se zamíříme na porovnání podílu účastníků penzijního připojištění se státním příspěvkem z hlediska pohlaví. Díky tomuto budeme moci jednoznačně konstatovat, zda jsou mezi účastníky tohoto produktu zastoupeni více muži či ženy.

Obrázek 3 - Podíl účastníků dle pohlaví (%)

Zdroj: Publikace Asociace penzijních fondů ČR

Jak je možné vidět z výše uvedeného grafu, podíl mužů a žen je téměř vyrovnaný. Na penzijním připojištění se ženy podílí jen o 6 % více než muži. Tato skutečnost může vyplývat i z demografické struktury složení populace. Z globálního pohledu však můžeme

konstatovat, že muži i ženy vstupují do penzijního připojištění ve stejné míře. Jediný rozdíl v tomto ohledu je podle ustanovení ve výši výpočtu dočasných penzí pro muže a ženy, které je v penzijním připojištění běžně vyúčtováno. Je to způsobeno skutečností, že ženy se podle statistik úmrtnosti dožívají v průměru o 6 let výš než muži. Systém není nastaven tak, že by zvýhodňoval určitá pohlaví, a je tomu tak bezpochyby správně, a záleží tedy jen na svobodném rozhodnutí každého účastníka, zda uzavře smlouvu o penzijním připojištění a bude si tímto způsobem spojit náklady.

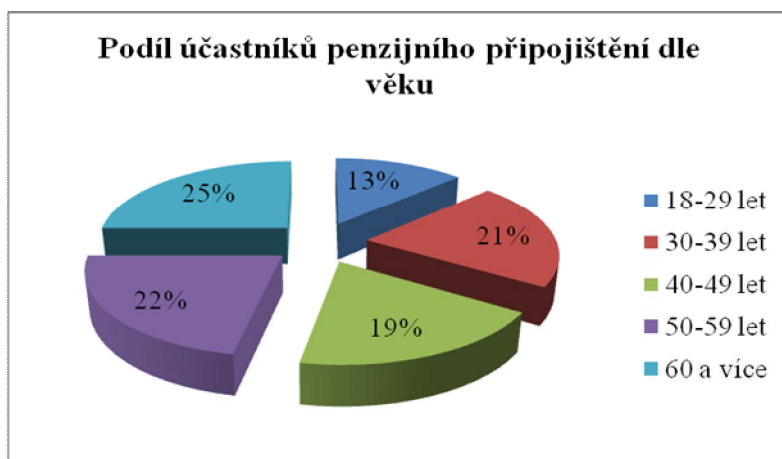
4.2.2 Analýza účastníků dle věkové struktury

V rámci této analýzy budou účastníci penzijního připojištění rozděleni do pěti skupin:

1. 18-29 let
2. 30-39 let
3. 40-49 let
4. 50-59 let
5. 60 a více let

Grafické znázornění podílů účastníků v rámci výše uvedených skupin zachycuje následující graf.

Obrázek 4 - Analýza struktury účastníků dle věku (%)

Zdroj: Publikace Asociace penzijních fondů ČR

Při analýze penzijního připojištění je nutno přihlídnout i k věkové struktuře účastníků penzijního připojištění. Z uvedeného grafu nám vyplývá, že nejmenší procento, tedy 13 %, zastupují účastníci do 30 let. Přitom je podle mého názoru penzijní připojištění koncipováno právě nejvíce pro tuto věkovou kategorii, protože u penzijního spoření hraje významnou roli délka. To si asi dělá mladá generace, která právě vstupuje na trh práce,

nejmén uv domuje a moflná i tuto skute nost lehce podce uje. Oproti této skute nosti vidíme, fle nejvíce ú astník má v ková kategorie 60 a více let. P estofle jsou tito ú astníci v p edd chodovém nebo dokonce d chodovém v ku, uv domují si také, jaké výhody jim toto spo ení nabízí. Celkem vyrovnaných 21 % a 19 % tvo í kategorie, která v kov odpovídá nejsiln j-ím popula ním ro ník m, tedy t m d tem, které byly narozeny v tzv. Baby-boomu z poloviny 70. let.

4.2.3 Analýza vývoje pr m rného p ísp vku ú astníka

Aby bylo moflné zachytit ur itý vývoj pr m rného p ísp vku ú astníka, budou v této podkapitole pouflita data za posledních 10 let. Díky tomu bude moflné lépe posoudit, jakým sm rem se tento vývoj ubírá.

Obrázek . 5 - Vývoj pr m rného p ísp vku ú astníka (K /rok)

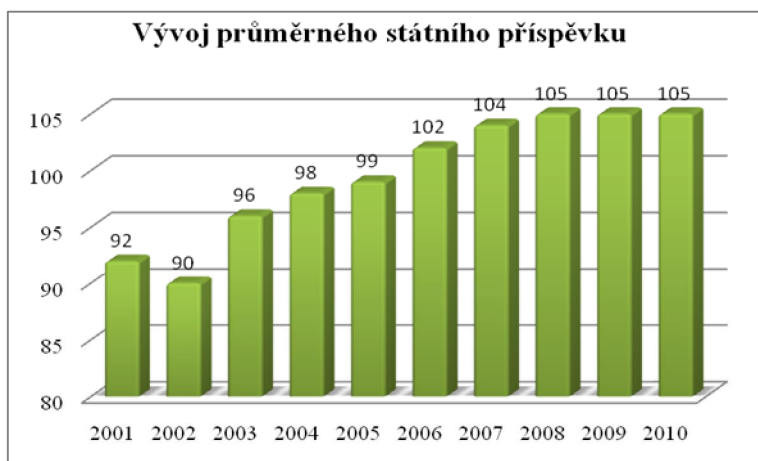
Zdroj: Publikace Asociace penzijních fondů R

Velkou motivací pro spo ení na penzi by m lo být stárnutí populace, která se týká dne-ních t icátník , protofle t ch se toto demografické stárnutí dotkne nejvíce. Je tedy velmi d leflité pr b fln se na odchod do d chodu p ípravovat a naspo ít si n jaké finan ní prost edky, díky nimfl je moflné si zajistit ur itou flivotní úroveň i na podzimu flivota. Jak je moflné vid t z vý-e uvedeného grafu, pr m rná vý-e p ísp vku ú astníka za posledních 10 let zpo átku stoupala. Od roku 2001 do roku 2007 m fleme pozorovat nár st pr m rného p ísp vku o tém 100 K . V dal-ích letech v-ak tento trend jifl nepokra oval a nyní m fleme spí-mluvit o klesající tendenci. Ta m flé být zp sobena nap . inflací, úspornými opat eními ze strany ú astník v d sledku prod lané hospodá ské krize atd. S ohledem na plánované zm ny, zejména zm nu vý-e státního p ísp vku, je v-ak moflné v následujících letech o ekávat, fle se pr m rná vý-e p ísp vku ú astník op t zvý-í.

4.2.4 Analýza vývoje průměrného státního příspěvku

Za účelem zajištění kompletního pohledu vývoje průměrného státního příspěvku, je pozornost věnována rovněž vývoji průměrného státního příspěvku. Tento vývoj zachycuje následující graf.

Obrázek 6 - Vývoj průměrného státního příspěvku (K/rok)

Zdroj: Publikace Asociace penzijních fondů ČR

Výše státního příspěvku je, do určité hranice, závislá na výši průměrného ústníka penzijního příspěvku. Aby však ústníkovi vznikl na tento příspěvek nárok, musí si na penzijní příspěvek pravidelně spořit. Vývoj průměrného státního příspěvku se sice meziročně mění, ale v rámci posledních deseti let, jak je možné vidět na výše uvedeném grafu, lze konstatovat, že se od roku 2001 do 2005 pohyboval pouze mezi 90 a 100 Kč, v následujících 5 letech však tuto pomyslnou hranici překročil a ustálil se na průměrné výši 105 Kč.

4.2.5 Analýza podniku ústník, státních příspěvků a příspěvků zaměstnavatelů

Následující podkapitola v rámci penzijního příspěvku se zaměřuje na zachycení poměru podniku ústník, kteří uzavřeli penzijní příspěvek k celkovému podniku obyvatel ČR. V přehledné tabulce, kterou uvádím níže je pak dále možno vyjádřit podniku ústník, kteří mají nárok na státní příspěvek i podniku klient, kterým na penzijní příspěvek příspěvků zaměstnavatel.

Tab. . 7 Analýza po tu ú astník , státních p ísp vk a p ísp vk zam stnavatel

Po et	2006	2007	2008	2009	2010
Po et obyvatel R	10 287 189	10 381 130	10 467 542	10 506 813	10 532 770
Po et ú astník PP	3 619 428	3 971 374	4 302 181	4 474 252	4 602 778
Z toho Po et ú astník se státním p ísp vkem	3 551 894	3 910 004	4 197 310	4 340 062	4 380 829
Z toho Po et ú astník s p ísp vkem zam stnavatele	1 028 850	1 129 618	1 222 639	1 261 525	1 284 736

Zdroj: vlastní zpracování - údaje p evzaty z eského Statistického Ú adu⁴² a Ministerstva Financí⁴³

Po et ú astník penzijního p ipoji-t ní roste každým rokem. Za sledované období posledních p ti let stoupl po et ú astník , kte í mají uzav ené penzijní p ipoji-t ní tém o 1 milion. Z celkového po tu obyvatel m lo v roce 2010 uzav eno smlouvu 43,6 % lidí. Míra zapojení obyvatelstva do systému penzijního p ipoji-t ní p evy-uje 70 % ekonomicky aktivního obyvatelstva R. Dále m fleme z tabulky vy íst, fle ne v-ichni ú astníci spo ení mají nárok na státní p ísp vek. To se týká klient , kte í nezaplatili ádn a v as sv j m sí ní p ísp vek na ú et penzijního p ipoji-t ní podle stanoveného plánu. V roce 2008 z celkového po tu 4 302 181 ú astník penzijního p ipoji-t ní p ísp ívalo svým zam stnanc m pouhých 28,4 % zam stnavatel .

4.2.6 Analýza výdaj ú astník , státních p ísp vk a p ísp vk zam stnavatel

V této podkapitole jsem se zam íla na kvantifikaci p íjatých ro ních p ísp vk ú astník penzijního p ipoji-t ní, ro ních výdaj ze státního rozpo tu a p íjatých p ísp vk od zam stnavatele. Ekonomické výsledky se opírají o ukazatele získané z Ministerstva financí a eského statistického ú adu. Nejv t-í polovkou výdaj eské republiky ze státního rozpo tu jsou náklady na d chodové poji-t ní. Zákonné dávky vyplácené v podob penze se nazývají mandatorní výdaje⁴⁴ a pat í mezi sociální transfery. Jedním z t chto výdaj je i

⁴²Ekonomické výsledky poji- oven a penzijních fond 2010. *eský statistický ú ad* [online]. 31.1.2012 [cit. 2012-04-19]. Dostupné z <<http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/9404-12>>

⁴³ Ministerstvo financí eské republiky : *Základní ukazatele vývoje penzijního p ipoji-t ní v eské republice* ók 31.12.2011 [online]. .2012 [cit. 2012-04-19]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ft_ukazatele_penzijniho_pripojisteni_68320.html>

⁴⁴ Mandatorní výdaje se skládají z výdaj vyplývajících ze zákona a výdaj vyplývajících z jiných právních norem.

platba na penzijní příspěvek. Vzhledem k tomu jak roste počet účastníků penzijního příspěvku rostou i výdaje ze státního rozpočtu.

Tab. 8 Analýza výdajů účastníků, zaměstnavatelů a státního rozpočtu (mld. Kč)

Výdaje	2006	2007	2008	2009	2010
Výdaje účastníků	17,607	20,211	21,887	22,955	23,426
Výdaje zaměstnavatelů	4,763	5,124	6,766	8,420	7,899
Výdaje ze státního rozpočtu	4,162	4,651	5,088	5,347	5,510

Zdroj: vlastní zpracování - údaje převzaty z Českého Statistického Úřadu a Ministerstva Financí.

Ekonomické výsledky pojištěných a penzijních fondů za rok 2011 zatím nebyli českým statistickým úřadem zpracovány, vycházela jsem v této analýze ze zatím zveřejněných informací. I přesto můžeme z těchto ukazatelů sledovat, že příspěvky účastníků na penzijní příspěvek si stále udržují rostoucí trend, stejně tak jako objem státních příspěvků, které jsou přímo odvozené od příspěvku účastníků. Tyto příspěvky jsou následně ministerstvem uvolněny ze státního rozpočtu a penzijním fondem připsány ve prospěch účastníků penzijního příspěvku. Naproti tomu prostředky, kterými přispívají zaměstnavatelé svým zaměstnancům dosáhl v roce 2009 částku 8,420 mld. a v roce 2010 klesl na pouhých 7,899 mld. Kč.

4.2.7 Analýza výpočtových úspor zaměstnavatele

Poslední podkapitola je zaměřena na snížení nákladů zaměstnavatele pokud využije penzijní příspěvek se státním příspěvkem jako účinného nástroje pro navýšení mzdy nebo formou výhodného bonusu. Pro výpočet daňových úspor jsem zvolila hrubou měsíční mzdu zaměstnance 20 000 Kč a měsíční příspěvek zaměstnavatele 500 Kč.

Tab. 9 Rozdíl výdajů nákladů zaměstnavatele

Hrubá měsíční mzda	20 500	20 000
Hrubá roční mzda	246 000	240 000
Superhrubá roční mzda	329 640	321 600
Sociální příspěvek	61 500	60 000
Zdravotní příspěvek	22 140	21 600
Celkové náklady	329 640	327 600
Rozdíl ročně	-	2 040

Zdroj: vlastní zpracování

Na základ vlastních výpočtů jsem ilustrovala snížení daňového zatížení zaměstnavatele v případě rozhodnutí přispívat zaměstnanci na penzijní připojitelní. Konkrétní úspory se odvíjí na vlastnostech uzavřené smlouvy s jednotlivými penzijními fondy. Je zde vidět snížení hrubé roční mzdy a následné snížení nákladů zaměstnavatele na zdravotní a sociální pojištění zaměstnance. Celkový rozdíl ročních nákladů činí 2 040 Kč na jednoho zaměstnance. Daňové úlevy pro zaměstnavatele umožňují zákon a to snížením daňového základu o příspěvky zaměstnancem na penzijní spoření do výše 3 % vyměnovacího základu zaměstnance pro výpočet srážek na sociální zabezpečení.

4.3 Dopad legislativních změn na penzijní připojitelní

V tabulce je představena soustava nového důchodového systému, který by měl platit od 1.1. 2013. I přes spuštění penzijní reformy a transformací penzijních fondů však budou zachovány stávající smlouvy s platností na dobu neurčitou a účastníci tak budou mít nárok na garanci vkladů a přispívání výnosů.

Tab. 10 Penzijní systém v České republice od roku 2013

I. pilíř	II. pilíř	III. pilíř	
Průběhový systém (státní důchod)	Důchodové spoření	Doplňkové penzijní spoření	
		Transformovaný fond	Ústavní fondy
Povinný musí každý pracující odvádět sociální pojištění, ze kterého stát vyplácí souhrnné penze	Nová dobrovolná možnost posílat měsíčně státu o 3 % méně do průběhového systému a přidat 2 % ze mzdy	Souhrnné penzijní fondy, u kterých budou zachovány stejné podmínky jako dnes	Nové penzijní spoření a nové fondy, ve kterých se bude spořit s novou mírou výnosu a rizika.

Zdroj: vlastní zpracování na základě nových legislativních změn

V úvodu této kapitoly bych chtěla je také uvést, jaké změny se podle nových legislativních změn dotknou účastníků penzijního připojitelní se státním příspěvkem. Tyto změny byly dne 28.12. 2011 uveřejněny ve Sbírce zákonů České republiky a účinnost nabývá dnem 1. ledna 2013. Jedná se o změnu zákonů:

- zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření;
- zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření;

- zákon . 428/2011 Sb., kterým se m ní n které zákony v souvislosti s p ijetím zákona o d chodovém spo ení a zákon o dopl kovém penzijním spo ení.

Vydáním t chto zákon se zásadn m ní fungování sou asného systému penzijního p ipoj-t ní, které se doposud ídilo zákonem . 42/1994 Sb., o penzijním p ipoj-t ní se státním p ísp vkem a o zm nách n kterých zákon , které bezprost edn souvisely s jeho zavedením, ve zn ní pozd j-ích p edpis .

Penzijní fondy musí podle nového zákona . 427/2011 Sb., o dopl kovém penzijním spo ení, podat fládost o povolení na eskou národní banku a pofládat jejím prost ednictvím o povolení k provozování penzijního p ipoj-t ní prost ednictvím transformovaného fondu a o povolení k innosti penzijní spole nosti, jehofl sou ástí je i transforma ní projekt. Ke dni právních ú ink , tedy k 1. lednu 2013 podle povolení k innosti penzijní spole nosti budou vy len na aktiva a pasiva, která souvisí s penzijním p ipoj-t ní do tzv. transformovaných fond . Tímto dojde k odd lení majetku klient penzijního p ipoj-t ní, jejichfl majetek bude vy len n do transformovaného fondu, od majetku penzijních spole ností. Celý tento proces se nazývá štransformace penzijních fond ō.

Pro sou asné klienty takto transformovaných fond z stanou zachovány v-echny výhody, které p iná-í sou asný systém penzijního p ipoj-t ní, jako je nap . garance vklad a p ipsaných výnos , p ísp vky od zam stnavatele, da ové úlevy, výplata formou jednorázového vyrovnání atd. Povinnosti a práva klient spolu s penzijními spole nostmi se i nadále budou muset ídit povinnostmi sjednanými v penzijním plánu a zákonem o penzijním p ipoj-t ní. Do konce února 2012 bylo je-t mofné, aby ú astník p e-el k jinému penzijnímu fondu. Sou asn mu p evedeny i ve-keré finan ní prost edky. Pro nové ú astníky existuje je-t do 30.11. 2012 mofnost uzav ít smlouvu o penzijním p ipoj-t ní a to za stávajících podmínek. B hem prosince leto-ního roku jifl nebude mofno podat fládost o výplatu úspor z penzijního p ipoj-t ní. Toto bude mofné op t zase afl od dal-ího m síce. Od 1.1. 2013 bude op t mofné uzav ít smlouvu o penzijním p ipoj-t ní, nikoliv v-ak v transformovaném fondu, ale jifl jen u nových ú astnických fond . Dal-í zm na, která v souvislosti t chto zákonných zm n nastane, se bude týkat vý-e poskytovaného státního p ísp vku.

Výpočet výše státního příspěvku od roku 2013:

- je-li výše měsíčního příspěvku klienta 300 až 999 Kč, bude výše měsíčního státního příspěvku limit 90 Kč a 20 % z částky přesahující 300 Kč;
- je-li výše měsíčního příspěvku klienta 1 000 Kč a více, bude výše měsíčního státního příspěvku uznána ve výši 230 Kč.⁴⁵

4.3.1 Dopady legislativních změn na výši státního příspěvku

Jak již bylo popsáno výše dojde k 1.1. 2013 u penzijního připočtení ke změnám. V následující tabulce je uvedena tato změna pro různé varianty plateb v celkovém rozdílu za kalendářní rok.

Tab. 11 Tabulka výše státního příspěvku do 31.12. 2012

Msíční příspěvek klienta	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000 a více
Roční příspěvek klienta	1 200	2 400	3 600	4 800	6 000	7 200	8 400	9 600	10 800	12 000
Msíční státní příspěvek (k 31.12. 2012)	50	90	120	140	150	150	150	150	150	150
Roční státní příspěvek	600	1 080	1 440	1 680	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800
Celkem za rok	1 800	3 480	5 040	6 480	7 800	9 000	10 200	11 400	12 600	13 800

Tab. 12 Tabulka výše státního příspěvku od 1.1. 2013

Msíční příspěvek klienta	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000 a více
Roční příspěvek klienta	1 200	2 400	3 600	4 800	6 000	7 200	8 400	9 600	10 800	12 000
Msíční státní příspěvek (od 1.1. 2013)	0	0	90	110	130	150	230	230	230	230
Roční státní příspěvek	0	0	1 080	1 320	1 560	1 800	2 760	2 760	2 760	2 760
Celkem za rok	1 200	2 400	4 680	6 120	7 560	9 000	11 160	12 360	13 560	14 760
Rozdíl	-600	-1 080	-360	-360	-240	0	+960	+960	+960	+960

Zdroj: Vlastní zpracování

V tabulkách je uvedeno jak pro různé varianty plateb účastníka se změnou výše jeho státního příspěvku a ilustrován roční rozdíl. Zde pozorujeme, že nejvíce se změna dotkne

⁴⁵ Upozornění MF na které dleřité termíny a lhůty týkající se důchodové reformy (tzv. II. a III. penzijního pilíře) - v návaznosti na nové právní předpisy publikované ve Sbírce zákonů dne 28. prosince 2011. *Ministerstvo finanční eské republiky* [online]. 28.12.2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/duchodova_reforma_66979.html>

ú astník , kte í spo í minimální ástky 100 a 200 K ti na státní podporu nedosáhnou v bec. Pro p iznání nároku na státní p ísp vek musí být nov zaplacená ástka minimáln 300 K m sí n . P í platb 600 K z stává státní podpora na stejné vý-i a rozdíl je nulový. St adatelé, jejich m sí ní p ísp vek p esáhne hranici 1000 K t m se jejich investice nejvíce vyplatí, protofle jim stát p ísp je maximální ástkou 230 K . Rozdíl oproti sou asnému nastavení je +960 K ve prosp ch ú astníka. Není zde bráno na z etel zhodnocení finan ních prost edk ú astník a státního p ísp vku, které je individuální u jednotlivých fond .

4.3.2 Dopady legislativních zm n na da ové úlevy ú astníka

Zm ny se dotknou nejen státních p ísp vk , ale v neposlední ad také ro ního odpo tu od základu dan a ro ních úspor na dani ú astníka penzijního p ípoji-t ní.

Tab. . 13 Ro ní odpo et a sleva na dani ú astníka do 31.12. 2012 (K)

M sí ní p ísp vek klienta	500	1 000	1500 a výze
Ro ní odpo et od základu dan	0	6 000	12 000
Ro ní sleva na dani	0	900	1 800

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. . 14 Ro ní odpo et a sleva na dani ú astníka od 1.1. 2013 (K)

M sí ní p ísp vek klienta	1 000	1 500	2 000 a výze
Ro ní odpo et od základu dan	0	6 000	12 000
Ro ní sleva na dani	0	900	1 800

Zdroj: Vlastní zpracování

K uplatn ní odpo tu dochází po skon ení kalendá ního roku, kdy jednotlivé fondy zasílají potvrzení o vý-i zaplacených p ísp vk ú astník m. Z uvedených tabulek vyplívá k jakým zm nám dojde v ro ním odpo tu od základu dan ú astníka penzijního p ípoji-t ní p i r zných variantách plateb afl k optimalizaci ro ní da ové úlevy ú astníka penzijního p ípoji-t ní ve vý-i 1 800 K . Za sou asných podmínek m fle ú astník spo it 1500 K m sí n tak, aby dosáhl na maximální odpo et od základu dan 12 000 K . Podle nových legislativních úprav bude nutno zvý-it m sí ní vklad na 2 000 K , aby dosáhl da ové optimalizace.

Celkově nastanou změny penzijního příspěvku se státním příspěvkem ve vytvoření nového II. pilíře důchodového spoření a souasně penzijní fondy se transformují do doplňkového penzijního spoření ve III. pilíři. Výrazná změna nastane ve výpočtu státního příspěvku. Bude záležet na zvažování každého účastníka jaký bude měsíční příspěvek a od tohoto příspěvku se dále odvíjí roční odpis od základu daně a následná roční sleva na dani.

5 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo charakterizovat mechanismus fungování, identifikovat výhody a nevýhody ze strany účastníků penzijního pojištění se státním příspěvkem. Kvantifikovat dopady penzijního pojištění na účastníky při různých variantách plateb a dopady na výdajovou stránku státního rozpočtu.

V teoretické části jsem popsala mechanismus fungování penzijního pojištění se státním příspěvkem jehož účastníci se řídí platnou legislativou. Dále jsem analyzovala penzijní fondy podle vybraných ekonomických ukazatelů, které mohou sloužit jednotlivci při vhodném výběru penzijního fondu. Účastníci ve vlastní věci hrají prozatím velkou roli při výběru penzijního fondu pouze míra zhodnocení jejich finančních prostředků. Výhodou penzijních fondů je garance nezáporného ročního zhodnocení.

V následující části byla provedena analýza penzijního pojištění podle zvolených atributů a pohled na penzijní pojištění z různých úhlů. Snahou bylo přimět obě strany zamyslet se nad touto problematikou, být více soběstační a myslet do budoucna. Měli by svoje finanční prostředky na penzi rozložit a kombinovat tak, aby i v postproduktivním věku měli dostatek finančních prostředků. Stále lidé více upřednostují pojištění svého majetku před pojištěním na státní. Penzijní pojištění je nastaveno na dlouhodobém zhodnocení investic, toho konzervativního způsobu spoření by měla využít především mladá generace.

Byli kvantifikovány prostředky zaměstnavatelů a státu, které jsou vynakládány na podporu penzijního pojištění. Důvody pro využití penzijního pojištění jako zaměstnaneckých výhod a benefitů, byly analyzovány v efektivních úsporách mzdových nákladů a daňových úlev. Optimální je, aby takto využití benefity zaměstnavatele byli zároveň daňově výhodné i pro zaměstnance. Zaměstnavatel má možnost využít těchto benefitů i pro zlepšení image svého podniku. Na druhé straně těchto daňových výhod a poskytnutí státního příspěvku je stát, který v roce 2010 vydal ze státního rozpočtu 5,510 mld. korun.

V poslední kapitole je představen nový důchodový systém a nastíněny legislativní změny penzijního pojištění. Kdy dojde k úpravě vyplácení příspěvku od státu a transformaci penzijních fondů, ve které se oddělí majetek účastníků od majetku akcionářů. Pohledem na problematiku připravované reformy stojí za zvažování zavedení zaměstnaneckých penzijních fondů, buď ve svobodně využívaných nebo povinných etapách, který je i po důchodové reformě stále založen na dobrovolnosti.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Odborné publikace

DUCHÁ KOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2009. 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4.

KREBS, Vojtěch, a kol. *Sociální politika*. 4. vyd. Praha: ASPI, 2007. 504 s. ISBN 978-80-7357-276-1.

POLOU EK, Stanislav, a kol. *Peníze, banky, finanční trhy*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 415 s. ISBN 978-80-7400-152-9.

PÍB, Jan. *Kdy dojde chodu a za kolik*. 12. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. 128 s. ISBN 978-80-247-3616-7.

REVENDA, Zbyněk, a kol. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 2. vyd. Praha: Management Press, 1999. 620 s. ISBN 80-85943-49-2.

TRULC, Jaroslav; ILLETŮ, Petr. *Penzijní připojištění*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2000. 164 s. ISBN 80-7169-979-9.

Elektronické zdroje, reklamní materiály, informační portály

AEGON Penzijní fond, a.s.: Výroční zpráva 2010. AEGON [online]. 2010 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z <http://www.aegon.cz/Documents/aegon-cz/O%20spole%20C4%8Dnosti/AEGON_Penzijni_fond_vyrocn%C4%8Dni%20zprava_2010.pdf>

APF: Asociace penzijních fondů ČR [online]. 2009 [cit. 2012-04-12]. Dostupné z <http://www.apfcr.cz>

Ekonomické výsledky pojišťoven a penzijních fondů 2010. Český statistický úřad [online]. 31.1.2012 [cit. 2012-04-19]. Dostupné z <<http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/9404-12>>

Ministerstvo financí České republiky: Základní ukazatele vývoje penzijního připojištění v České republice úk 31.12.2011 [online]. 2012 [cit. 2012-04-19]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ft_ukazatele_penzijniho_pripojisti_68320.html>

Nejčastější dotazy. KB Penzijní fond [online]. 2010 [cit. 2012-04-08]. Dostupné z <<http://www.pfkb.cz/faq/>>

O Allianz penzijním fondu. Allianz Direct [online]. 2011 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z <<http://www.allianzdirect.cz/penzijni-pripojisti/penzijni-fondy.html>>

Profil společnosti. Penzijní fond České pojišťovny [online]. 2011 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z <http://www.pfcp.cz/o-nas/penzijni-fond-ceske-pojistovny/profil-spolecnosti.html>

Upozornění MF na některé dlehlité termíny a lhůty týkající se důchodové reformy (tzv. II. a III. penzijního pilíře) - v návaznosti na nové právní předpisy publikované ve Sbírce zákonů dne 28. prosince 2011. Ministerstvo financí České republiky [online]. 28.12.2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/duchodova_reforma_66979.html>

Zabezpečení stáří. KZ finance: Finanční a investiční poradenství [online]. 2012 [cit. 2012-04-08]. Dostupné z <<http://www.kzfinance.cz/zabezpeceni-stari>>

Základní ukazatele vývoje penzijního pojištění v České republice - k 31.12.2011. Ministerstvo financí České republiky [online]. 31.12.2011 [cit. 2012-04-19]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ft_ukazatele_penzijniho_pripojisteni_68320.html>

Zákony, nařízení, vyhlásky

Česká republika. Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním pojištění se státním příspěvkem, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*. 1994.

Česká republika. Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, In: *Sbírka zákonů*. 1995.

Česká republika. Zákon č. 220/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, In: *Sbírka zákonů*. 2011.

Seznam tabulek

TAB. .1	DAŮVÉ SAZBY PŘI VÝPLATĚ PENZÍ A DÁVEK V (%).....	19
TAB. .2	VÝŠĚ STÁTNÍHO PŘÍSPĚVKU NA PENZIJNÍ PŘIPOJIENÍ V K	27
TAB. .3	STRUKTURA INVESTIC JEDNOTLIVÝCH PENZIJNÍCH FONDŮ V %	36
TAB. .4	VÝVOJ PO TU ÚČASTNÍKŮ PENZIJNÍCH FONDŮ	37
TAB. .5	VÝVOJ MÍRY ZHODNOCENÍ PROSTĚDKŮ ÚČASTNÍKŮ	38
TAB. .6	SROVNÁNÍ PENZIJNÍCH FONDŮ PODLE PROSTĚDKŮ ÚČASTNÍKŮ (MIL. K)	39
TAB. .7	ANALÝZA PO TU ÚČASTNÍKŮ, STÁTNÍCH PŘÍSPĚVKŮ A PŘÍSPĚVKŮ ZAMĚSTNÁVATEL	44
TAB. .8	ANALÝZA VÝDAJŮ ÚČASTNÍKŮ, ZAMĚSTNÁVATEL A STÁTNÍHO ROZPOČTU (MLD. K)	45
TAB. .9	ROZDÍL VÝDAJŮ NÁKLADŮ ZAMĚSTNÁVATELE.....	45
TAB. .10	PENZIJNÍ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE OD ROKU 2013	46
TAB. .11	TABULKA VÝŠĚ STÁTNÍHO PŘÍSPĚVKU DO 31.12. 2012.....	48
TAB. .12	TABULKA VÝŠĚ STÁTNÍHO PŘÍSPĚVKU OD 1.1. 2013.....	48
TAB. .13	ROZDÍL ODPOČETU A SLEVA NA DANI ÚČASTNÍKA DO 31.12. 2012 (K).....	49
TAB. .14	ROZDÍL ODPOČETU A SLEVA NA DANI ÚČASTNÍKA OD 1.1. 2013 (K)	49

Seznam obrázk

OBRÁZEK . 1 - TOK PROSTĚDKŮ V PENZIJNÍM PŘIPOJIENÍ.....	12
OBRÁZEK . 2 - PODÍL PENZIJNÍCH FONDŮ NA TRHU (%).....	38
OBRÁZEK . 3 - PODÍL ÚČASTNÍKŮ DLE POHLAVÍ (%).....	40
OBRÁZEK . 4 - ANALÝZA STRUKTURY ÚČASTNÍKŮ DLE VĚKU (%).....	41
OBRÁZEK . 5 - VÝVOJ PRŮMĚRNÉHO PŘÍSPĚVKU ÚČASTNÍKA (Kč /ROK).....	42
OBRÁZEK . 6 - VÝVOJ PRŮMĚRNÉHO STÁTNÍHO PŘÍSPĚVKU (Kč /ROK).....	43

7 P ÍLOHY

P íloha . 1 ó Seznam ádných a p idružených len Asociace penzijních fond

Název fondu	Adresa	Telefon	E-mail/www	I O
AEGON Penzijní fond, a.s.	Na Pankráci 26/322 140 00 Praha 4	800 111 222 244 090 383 244 090 390 fax	vasedotazy@aegon.cz www.aegon.cz	27916430
Allianz penzijní fond, a.s.	Ke Třvanici 656/3 186 00 Praha 8	224 405 111 242 455 401 fax	penz-fond@allianz.cz www.allianz.cz/penzijnifon	25612603
AXA penzijní fond a.s.	Úzká .p. 488/8 602 00 Brno - m sto	292 292 292	info@axa.cz www.axa.cz	61859818
SOB Penzijní fond Stabilita, a.s.	Radlická 333/150 150 57 Praha 5	224 116 767 224 119 543 fax	csobpfstabilita@csob.cz www.csobpf.cz	61859265
Generali penzijní fond a.s.	B lehradská 132 120 84 Praha 2	840 132 132 221 091 810 fax	penzijni.fond@generali.cz www.generalipf.cz	63998475
ING Penzijní fond, a.s	Nádražní 344/25 150 00 Praha 5	844 444 480 257 473 555 fax	klient@ing.cz www.ingpojistovna.cz	63078074
Penzijní fond eské poji- ovny, a.s.	Truhlá ská 1106/9 110 00 Praha 1	221 109 111 221 109 518 fax	pfcp@pfcp.cz www.pfcp.cz	61858692
Penzijní fond eské spo itelny, a.s.	Polá kova 1976/2 140 21 Praha 4	956 783 600 224 646 001 fax	pfcs@pfcs.cz www.pfcs.cz	61672033
Penzijní fond Komer ní banky, a.s.	Lucemburská 1170/7 P.O.BOX 180 130 11 Praha 3	272 173 111 272 173 101 fax	pf-kb@pf-kb.cz www.pfkb.cz	61860018

Seznam p idružených len Asociace penzijních fond R - duben 2011

Název fondu	Adresa	Telefon	E-mail/www	I O
Deloitte Advisory s.r.o.	Nile House Karolinská 654/2 186 00 Praha 8	246 042 500 246 042 555 fax	DeloitteCZ@deloitteCE.com www.deloitte.cz	27582167
Ernst & Young, s.r.o.	Karlovo nám stí 10 120 00 Praha 2	225 335 111 225 335 222 fax	ernstyoung.cz@cz.ey.com www.ey.com/cz	26705338
KPMG eská republika, s.r.o.	Pob efní 648/1a 186 00 Praha 8	222 123 111 222 123 100 fax	kpmg@kpmg.cz www.kpmg.cz	00553115